

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Verkkoa hyödyntävä nuorisotyö nuorten kokemana

Espoolaisten 15-vuotiaiden nuorisotilakävijöiden verkon käyttö ja
tarve verkkoa hyödyntävälle nuorisotyölle

Sini Savolainen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma 210 op
Arvioitavaksi jättämisaika 11 / 2013

www.humak.fi

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Sini Savolainen	Sivumäärä 63 ja 5 liitesivua
Työn nimi Verkkoa hyödyntävä nuorisotyö nuorten kokemana. Espoolaisten 15-vuotiaiden nuorisotilakävijöiden verkon käyttö ja tarve verkkoa hyödyntävälle nuorisotyölle	
Ohjaava opettaja Pia Lundbom	
Työn tilaaja ja työelämäohjaaja Verke, Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus, Leena Tuuttila	
Tiivistelmä <p>Nyky maailmassa verkkomaailma kuuluu osaksi nuoren arkea ja myös nuorisotyön tulisi pysyä mukana nuoren arkipäivässä, myös verkkomaailmassa. Nuorisotyötä tehdään monella tavalla, myös verkossa ja verkon avulla. Alueellisen nuorisotyön, niin sanotun ruohonjuuritason nuorisotyön näkökulmasta verkkoa ei ole vielä kovinkaan vahvasti otettu toiminnan avuksi. Nuorisotiloilla ohjaajilla ei välttämättä ole tarpeeksi resursseja käytettävissä verkossa tehtävään työhön. Nuorten kokemuksia verkkoa hyödyntävästä nuorisotyöstä ei ole toistaiseksi vielä tutkittu kovinkaan laajasti.</p> <p>Opinnäytetyö käsittelee nuorten verkon käyttöä sekä heidän tuntemiaan nuorisotyön verkkopalveluita ja tarvetta niille. Verkkoa hyödyntävän nuorisotyön aiheet ovat kovasti pinnalla tällä hetkellä, joten aiheen ajankohtaisuus ja merkittävyys ammattialalalle on suhteellisen suuri.</p> <p>Opinnäytetyö on tehty tiiviissä yhteistyössä Verkkonuorisotyön valtakunnallisen kehittämiskeskuksen eli Verken ja Espoon nuorisopalvelujen kanssa. Verke tarjosi asiantuntemustaan avuksi opinnäytetyölle ja Espoon nuorisopalvelut tarjosi mahdollisuuden tutkia nuorten kokemuksia verkon käytöstä sekä verkkoa hyödyntävästä nuorisotyöstä antamalla tutkimusluvan nuorisotiloilleen.</p> <p>Työ toteutettiin laadullisen tutkimuksen menetelmin, käyttäen ensisijaisesti tiedonkeruumenetelmänä yksilö- ja ryhmähaastatteluja. Opinnäytetyöhön on haastateltu viittätoista 15-vuotiaista espoolaista nuorisotilakävijää. Haastatteluja tehtiin kuudella eri nuorisotilalla ympäri Espoota. Opinnäytetyön tarkoituksena on pyrkiä lisäämään tietoa verkkoa hyödyntävästä nuorisotyöstä, nuorten verkkokulttuureista, nuorten verkkoa hyödyntävän nuorisotyön tarpeista sekä tuntemuksesta ja osaltaan kehittää alueellisen nuorisotyön työmuotoja sekä menetelmiä.</p> <p>Haastattelujen ja lähdekirjallisuuden avulla pyrin löytämään vastauksia tutkimuskysymyksiini, jotka olivat: Tuntevatko 15-vuotiaat espoolaiset nuorisotilakävijät verkkoa hyödyntäviä nuorisotyön palveluja, tietävätkö kuinka oma nuorisotila käyttää nettiä toiminnassaan? Onko heillä tarvetta edellämämainituille palveluille ja toiminnoille? Miten he käyttävät verkkoa ylipäänsä? Millä välineillä, millaisia palveluita, missä ympäristöissä? Tulisiko yksittäisen nuorisotilan hyödyntää verkkoa toiminnassaan? Miten? Kokevatko nuoret tärkeiksi nuorisotilan ohjaajan läsnäolon verkossa?</p> <p>Haastattelutuloksista voidaan muun muassa tulkita nuorten verkon käytön tapoja, huomata selkeä tarve nuorisotilakävijöiden läsnäololle verkossa sekä nuorten kiinnostus aktiiviseen, verkossa tapahtuvaan digitaaliseen pelaamiseen. Nuoret pääsääntöisesti toivovat nuorisotilojen ohjaajille enemmän välineitä ja resursseja verkkoa hyödyntävään nuorisotyöhön. Nuorten ja ohjaajien kokemukset ovat hyvin yhteneväisiä asian suhteen.</p>	
Asiasanat Verkkonuorisotyö, nuorisotyö, verkkoa hyödyntävä nuorisotyö, internet, verkko, nuori, nuorisotilakävijä	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme in Civic Activities and Youth Work

ABSTRACT

Author Sini Savolainen	Number of Pages 63 + 5 attachment pages
Title Online Youth work - How does youngsters use the internet and do they know what online youth work is- Is it needed?	
Supervisor Pia Lundbom	
Subscriber and Mentor The National Development Centre for Online Youth Work, Leena Tuuttila	
Abstract <p>This thesis focuses on analyzing how youngsters use the internet and do they know what online youth work is and do youngsters need it? Subject is quite relevant nowadays and online youth work is being developed constantly. Youth work is made several ways, including online and with the help of web-based services, like Facebook. Regional youth work and youth centres has not quite yet nailed efficient use of online as a part of their work habits. This thesis tries to provide information about youngsters online cultures and find out does youngsters know what online youth work is and do they need it.</p> <p>Thesis has been made with the help of The National Development Centre for Online Youth Work (Verke) and City of Espoo Youth Services. Verke offered their endless knowledge about online youth work and Youth Services allowed me to interview youngsters at their Youth Centers.</p> <p>Study was qualitative and as a main data acquisition method I used interviews. I interviewed fifteen youngsters from different parts of Espoo. Interviews were made at six different Youth Centers.</p> <p>With the interviews and source material I tried to find answers to my research questions, which were: Does 15 years old City of Espoo Youth Center users know about online youth work, does they know how their Youth Center uses internet as a part of youth work? Do they need it? How do youngsters use the internet, with what equipment, what kind of services, where? Should all Youth Centers provide online youth work, how? Is it important that Youth Center workers are available on the internet?</p> <p>This thesis tries to improve knowledge about online youth work, youngsters online cultures, youngsters needs and knowledge about online youth work and partly to develop youth work. Online youth work could be an active part of youth work.</p> <p>From the interview material rises up few facts about youngsters online habits, a need for online youth work and youngsters interest about online digital games. Youngsters seems to need online youth work at some level and they would like to have more equipments and resources for youth workers for online youth work. Youngsters and youth workers mainly think alike about the subject. Online youth work could be made at Youth Centers much more actively.</p>	
Keywords Online youth work, youth work, web-based youth work, the internet, web, youngster, youth worker	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ.....	2
1 JOHDANTO.....	5
2.1 Verke.....	8
2.2 Espoon nuorisopalvelut.....	9
3 NUORUUS.....	12
3.1 Nuoruus kehitysvaiheena.....	12
3.2 15-vuotiaan nuoren elämä.....	13
3.3 Nuorten vapaa-aika.....	14
4 NUORISOTYÖ.....	15
4.1 Nuorisotyö käsitteenä.....	15
4.2 Nuorisotyön tehtävät.....	16
5 VERKON SYÖVEREISSÄ.....	18
5.1 Internet.....	18
5.2 Verkkoa hyödyntävä nuorisotyö.....	20
5.3 Miksi verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä?.....	22
5.4 Kuinka verkkoa hyödynnetään nuorisotyössä?.....	25
5.4.1 Sosiaalinen media.....	25
5.4.2 Nuorten tieto- ja neuvontapalvelut.....	27
5.4.3 Vaikuttaminen ja vertaistuki.....	27
5.4.4 Digitaaliset pelit ja verkkopelaaminen.....	28
5.4.5 Auttamispalveluita netissä.....	29
5.4.6 Verkkoa hyödyntävä nuorisotyö nuorisotiloilla.....	29
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	32
6.1 Tutkimuksen motivaatio ja tausta.....	32
6.2 Tutkimuskysymykset ja tutkimusmenetelmä.....	33
6.3 Tutkimuksen käytännön toteutus.....	34
6.4. Tutkimuseettiset näkökulmat.....	35
7 TUTKIMUKSEN TULOKSET.....	36
7.1 Nuorten netin käyttö.....	36
7.2 Nuorisotyö netissä.....	41
7.3 Nuorisotilojen tekniset edellytykset verkkoa hyödyntävälle nuorisotyölle.....	47
8 POHDINTAA.....	49
LÄHTEET.....	55
LIITTEET.....	63

1 JOHDANTO

Nuorisotyön laaja kenttä elää jatkuvassa muutostilassa, ilmiöitä tulee ja menee, toiset ilmiöt jäävät, toiset katoavat. Tämän hetken maailmassa verkkomaailman eri ilmiöt näkyvät vahvasti nuorten elämässä. Nuorten verkon käyttö lisääntyy jatkuvasti ja myös nuorisotyön tulisi miettiä, kuinka päästä mukaan nuorten verkkomaailmoihin ja kuinka hyödyntää verkkoa nuorisotyössä. Myös ruohonjuuritasolla, esimerkiksi nuorisotiloilla voisi hyödyntää verkkoa tehokkaammin nuorisotyössä.

Verkossa on jo paljon nuorille suunnattua toimintaa ja tietoa, mutta onko toiminta oikeassa paikassa? Löytävätkö nuoret nämä palvelut? Onko niille tarvetta? Missä nuoret verkossa ovat, mitä he siellä tekevät? Tätä taustaa vasten oli ajankohtaista tehdä opinnäytetyö verkkoa hyödyntävän nuorisotyön parissa. Opinnäytetyöni on selvitys 15-vuotiaiden espoolaisten nuorisotilakävijöiden verkon käytöstä sekä heidän kokemuksistaan ja tarpeistaan liittyen verkkoa hyödyntävään nuorisotyöhön. Työ liittyy vahvasti etenkin nuorisotiloilla tehtävään verkkoa hyödyntävään nuorisotyöhön, sivuten vahvasti myös muiden toimijoiden tuottamaa verkkotyötä nuorille.

Verkko toimintaympäristönä ja toimintavälineenä nuorisotyössä on jo pidemmän aikaa kiehtonut minua. Käytännössä kiinnostus aiheeseen oli valtava, mutta itselläni ei ollut riittävästi tietoa aihepiiristä. Jäädessäni opintovapaalle työstäni nuorisohjaajana halusin lisätä tietojani ja taitojani verkkoa hyödyntävän nuorisotyön tiimoilta. Hakeuduin Verkkonuorisotyön valtakunnalliseen Kehittämiskeskukseen eli Verkeen työharjoitteluun oppimaan lisää verkkonuorisotyöstä. Harjoittelun aikana ajatus opinnäytetyöstä vähitellen kypsyi ja oma kiinnostukseni aiheeseen kohtasi tarpeen. Verke oli valmis nimelliseksi tilaajaksi opinnäytetyölle.

Opinnäytetyön nimellisenä tilaajana toimii siis Verke, Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus. Organisaation rooli opinnäytetyössä on enemmän yhteistyökumppani kuin toimeksiantaja, eli aiheen olen valinnut itse ja Verke on tarjonnut opinnäytetyöhöni sisällöllistä asiantuntemusta ja ohjausta. Toisena yhteistyökumppanina on Espoon nuorisopalvelut, erityisesti alueelliset palvelut sekä

espoolaiset 15-vuotiaat nuorisotilakävijät. Espoo valikoitui yhteistyökumppaniksi oman työtaustani vuoksi. Työskentelen Espoon nuorisopalveluilla ja haluan kehittää myös omaa työtäni. Tieto nuorten verkkoa hyödyntävän nuorisotyön tuntemuksesta ja heidän yleisistä verkon käyttötavoistaan palvelee myös kunnan nuorisopalveluja, jossa on tällä hetkellä käynnissä laajahko verkkonuorisotyön kehittämisprojekti.

Pyrkimykseni on tutkimuksellisten keinojen avulla, lähdemateriaaleihin nojaten tuottaa tietoa nuorten verkkomaailman ilmiöistä ja nuorten verkkokäyttäytymisestä sekä selvittää nuorten verkkoa hyödyntävän nuorisotyön tietämystä ja tarpeita. Jotta pystyy selvittämään sekä ymmärtämään nuorten verkon käyttöä ja nuorten tarpeita verkkoa hyödyntävälle nuorisotyölle, on tarpeen tiedostaa mitä 15-vuotiaiden elämä pitää sisällään sekä kuinka nuorisotyö koskettaa heidän elämäänsä. Nuorten vapaaajan viettotavat, nuorisotyön yleiset tehtävät sekä verkkoon liittyvät aiheet näkyvät vahvasti opinnäytetyön tietoperustassa.

Opinnäytetyö on laadullinen selvitys. Pääasiallisena tiedonkeruutapana käytin nuorten haastatteluja. Haastattelujen ja kirjallisuuden kautta etsin vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

Tuntevatko 15-vuotiaat espoolaiset nuorisotilakävijät verkkoa hyödyntäviä nuorisotyön palveluja, tietävätkö kuinka oma nuorisotila käyttää nettiä toiminnassaan? Onko heillä tarvetta edellämainituille palveluille? Miten he käyttävät verkkoa ylipäänsä? Millä välineillä, millaisia palveluita, missä ympäristöissä? Tulisiko yksittäisen nuorisotilan hyödyntää verkkoa toiminnassaan? Miten? Kokevatko nuoret tärkeiksi nuorisotilan ohjaajan läsnäolon verkossa?

Opinnäytetyöllä pyrin ensisijaisesti tuottamaan tietoa siitä, tunnistavatko ja tarvitsevatko nuoret verkkoa hyödyntävän nuorisotyön palveluja sekä antamaan lähtökohtia verkkoa hyödyntävän nuorisotyön kehittämiselle ruohonjuuritasolla ja lisäämään tietoa nuorten verkon käytöstä. Opinnäytetyön merkitys Verkelle ja Espoon nuorisopalveluille on saada tietoa nuorten verkon käytöstä, nuorisotyöllisten verkkopalveluiden tunnistamisesta ja tarpeesta niille sekä siitä, mihin ja miten

verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä kannattaisi viedä nuorisotilatyössä. Laajemmalla mittakaavalla ajateltuna selvitys voi tukea myös muiden verkkoa hyödyntävien toimijoiden työtä sekä antaa tärkeää tietoa nuorten tarpeista verkkoa hyödyntäville nuorisotyön palveluille. Selvitys voi myös antaa tietoa yleisemmin nuorten verkkomaailmaan kuuluvista teemoista.

Opinnäytetyöni aluksi esittelen työelämän yhteistyökumppanini ja keskeiset käsitteet liittyen opinnäytetyön aiheeseen. Keskeisiksi käsitteiksi työhön nousivat nuoruuteen ja verkkoon liittyvät teemat. Teoriaosuuden jälkeen pääsen käsiksi asian ytimeen: nuorten haastatteluihin ja niiden tuloksiin. Lopuksi vielä pohdin haastattelujen tuloksia sekä opinnäytetyöprosessia nuorisotyön kehittämisen näkökulmasta.

Oma motiivini opinnäytetyölle on se, että haluaisin nähdä päivän, jolloin verkkoa hyödyntävä nuorisotyö olisi selkeästi osa kunnallista nuorisotyötä, jota tekevät myös nuorisotilan työntekijät. Haluan tehdä nuorisotyötä, jossa verkkoulottuvuus läpileikkaa kaikkea toimintaa samalla lailla kuin esimerkiksi päihdekasvatuksen tai ympäristökasvatuksen teemat. Oma lehmä seisoo ojassa vankasti. Haluan kehittää myös omaa työtäni nuorisotilan työntekijänä ja saada vahvempaa jalansijaa verkkoa hyödyntävälle nuorisotyölle ruohonjuuritasolla. Verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä koskevien laadullisten tutkimusten ja selvitysten määrä on toistaiseksi vähäinen, joten aihe on tutkimuskohteena mielenkiintoinen ja hieman haastava. Aihe on hyvin ajankohtainen nykymaailmassa, jossa verkon käyttö lisääntyy koko ajan. Myös nuorisotyön tulee pysyä kehityksessä mukana.

2 TYÖELÄMÄYHTEYDET

Opinnäytetyön nimellisenä tilaajana on Verke, Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus. Verke on toiminut vahvasti läheisimpänä yhteistyökumppanina ja suunnattomana tukena opinnäytetyöprosessin aikana. Espoon nuorisopalvelut toimii opinnäytetyön käytännöllisenä mahdollistajana sekä yhteistyökumppanina tarjoamalla tutkimusluvan nuorisotiloilleen.

2.1 Verke

Verken tarkoitus on olla eri toimijoille kanava, väline ja tuki, jotta monialainen yhteistyö teeman parissa voi jatkua, laajentua ja syventyä (Marjeta 2011, 71).

Verke, Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus on suhteellisen uusi organisaatio nuorisotyön kentällä. Organisaatio perustettiin vuonna 2010 tukemaan verkossa ja verkon avulla tehtävää nuorisotyötä. Verke on yksi Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämistä nuorisotyön valtakunnallisista palvelu- ja kehittämiskeskuksista. Toimintaa koordinoi Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus ja rahoitus tulee Opetus- ja kulttuuriministeriöltä, OKM:ltä. (Verken toimintasuunnitelma 2013.)

Verken tavoitteena on kehittää verkossa ja verkon avulla tehtävää nuorisotyötä ja tarjota asiantuntijapalveluita nuorten parissa toimiville ammattilaisille valtakunnallisella tasolla (Verken verkkosivut 2013). Organisaatio haluaa vahvistaa nuorisotyön toimijoiden osaamista ja ymmärrystä verkkonuorisotyöstä, rakentaa tietoa verkkoa hyödyntävän nuorisotyön ja nuorten verkkokulttuurien tiimoilta sekä kehittää menetelmiä ja palveluita yhdessä nuorisoalan toimijoiden kanssa. Myös kouluttaminen on suuri osa kehittämistyötä. Verkeä voidaan kutsua sparraajaksi, tukijaksi ja rinnalla kulkijaksi verkkonuorisotyön kehittämisen saralla. Toiminnan suora kohderyhmä on julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin nuorisoalan toimijat ja välillisenä kohderyhmänä nuoret sekä nuorten yhteisöt. Vuonna 2013 tärkeimmät painopisteet ovat: verkkonuorisotyön kartoittaminen, kumppanuuksien rakentaminen sekä nuorisotyön toimijoiden kouluttaminen. (Tuuttila 2013.)

Organisaation painopistealueet näkyvät vahvasti myös käytännön tasolla. Keväällä 2013 Verke toteutti laajan kyselyn nuorten parissa työskenteleville kunta- ja järjestötoimijoille verkon hyödyntämisestä nuorisotyössä. Syksyn 2013 aikana Verke toteuttaa yhteistyössä paikallisten ELY-keskusten kanssa valtakunnallisen Verke on Tour- kiertueen, jossa käsitellään internetin käyttöä nuorisotyössä. Kehittämistyö näkyy myös organisaation verkkosivuilla, joille on kevästä 2013 lähtien kerätty hyviä käytäntöjä liittyen verkkoa hyödyntävään nuorisotyöhön. Verken toimintaan kuuluu lisäksi nuorisotyön opetushenkilöstön kouluttaminen verkkoa hyödyntävän nuorisotyön pariin. Verke tekee yhteistyötä myös Humanistisen Ammattikorkeakoulun

kanssa. Organisaatio tarjoaa myös ohjausta ja neuvontaa Opetus- ja kulttuuriministeriölle toimitettavien verkkomedioita koskevien avustushakemusten laadintaan. (Verken verkkosivut 2013.)

Verke toimii vuonna 2013 Nuorille suunnatun verkkonuurisotyön foorumin puheenjohtajana. Foorumi on perustettu yhteistyöverkostoksi yleishyödyllisille organisaatioille, jotka työskentelevät nuorten kanssa verkkoympäristöissä. Verkoston tavoitteisiin kuuluvat muun muassa verkkotyön kehittäminen, tietojen ja taitojen vaihto sekä verkossa tehtävän työn näkyväksi tekeminen. (Emt. 2013.)

Lyhyesti ja ytimekkäästi ilmaistuna Verke on kehittämiskeskus, jonka toiminta muotoutuu ja kehittyy jatkuvasti. Verke myös tarjoaa opiskelijoille harjoittelupaikkoja sekä opinnäytetyö- ja graduaiheita.

2.2 Espoon nuorisopalvelut

Kunnallisen nuorisotyön perustehtävinä voidaan pitää syrjäytymisen ehkäisyä, sosiaalista vahvistamista, aktiiviseen kansalaisuuteen kasvamista sekä mielekkään, maksuttoman ja turvallisen tekemisen tarjoamista. Vastatakseen näihin perustehtäviin Espoon nuorisopalvelut tarjoaa monipuolista vapaa-ajan toimintaa lapsille ja nuorille. Kaikissa tarjoamisissa toiminnoissa organisaatio pyrkii tarjoamaan nuorille mahdollisuuksia osallisuuteen (Espoon nuorisopalveluiden verkkosivut 2013). Nuorisopalvelujen tavoitteina ovat muun muassa nuorten kasvun tukeminen kohti itsenäistä elämää, nuorten aktiivisen kansalaisuuden edistäminen ja sosiaalinen vahvistaminen. Tavoitteiden avulla tuetaan lasten ja nuorten hyvinvointia heidän kasvuympäristössään. Toiminnan lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus, tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen. (Espoon nuorisolautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2014 ja taloussuunnitelma 2014-2016, 2013.)

Nuorisopalvelujen toimintaa ohjaa ensisijaisesti nuorisolaki, joka määrittää mitä tehtäviä kunnallisen nuorisotyön kuuluu hoitaa. Nuorisolaissa mainitaan kunnallisen

nuorisotyön piiriin kuuluvuksi nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpajapalvelut ja etsivä nuorisotyö tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot. (Nuorisolaki 2006.) Lähes kaikki edellä mainitut ovat osa Espoon nuorisopalvelujen tarjontaa. Espoossa nuorisopalvelut eivät toteuta nuorisolaissa mainittuja nuorten työpajapalveluja eikä etsivää nuorisotyötä, vaan Espoo hankkii nämä palvelut suomenkielisille nuorille koulutuskuntayhtymä Omniasta ja ruotsinkielisille nuorille tukemalla Ungdomsverkstaden Svepsin toimintaa (Espoon nuorisopalveluiden verkkosivut 2013).

Nuorisopalvelut jakautuvat käytännön toiminnan tasolla alueellisiin ja keskitettyihin nuorisopalveluihin. Kehittämistoimintaa koordinoi Kehittämispalvelut. Tässä opinnäytetyössä keskitytään alueellisten nuorisopalvelujen toimintoihin.

Espoon nuorisopalveluiden toimenpideohjelmassa (2010, 18) alueellisen nuorisotyön tavoitteet määritellään näin:

Alueellisesta nuorisokasvatustyöstä vastaa alueellisten palvelujen yksikkö. Alueellisen nuorisokasvatustyön kohderyhmänä ovat pääasiassa 9-17-vuotiaat espoolaisnuoret. Nuorisopalveluiden alueellinen nuorisokasvatustyö on ennaltaehkäisevää työtä, joka tapahtuu pienasuinalueilla (lähipalvelu). Työn lähtökohdiana on vaikuttaa kasvatuksellisesti lapsiin ja nuoriin heidän omassa lähiympäristössään tukemalla osallisuutta, elämäntaitojen hallintaa ja ehkäisemällä syrjäytymistä. Täten vastataan osaltaan nuorisolaissa mainittuun sosiaalisen vahvistamisen toteutumiseen. Työn painopistealueina ovat kohdennettu työ ja kontaktitoiminta, joka tarkoittaa erityisesti nuorisotilatoimintaa ja kerho- ja pienryhmätoimintaa.

Alueelliset palvelut jakautuvat viiteen suuralueeseen ja tässä opinnäytetyössä kuudentena alueena puhun ruotsinkielisestä nuorisotyöstä. Viisi suuraluetta ovat: Tapiola, Espoon keskus, Espoonlahti, Matinkylä-Olari sekä Leppävaara. Näillä alueilla toimii 18 nuorisotilaa, joissa keskeisenä osana toimintaa ovat avoimet illat, tapahtumat ja erilaiset harrastuskerhot sekä kurssit. Toiminta painottuu iltoihin ja viikonloppuihin. Nuorisotiloilla toteutetaan monenlaista toimintaa; osa tiloista on erikoistunut tiettyihin teemoihin, kuten kädentaitoihin, peleihin tai kerhotoimintaan,

toiset tilat ovat niin sanottuja tavallisia nuorisotiloja, joilla voi tehdä monenlaisia erilaisia asioita. Nuorisotilojen toiminta on pääsääntöisesti maksutonta ja osallistuakseen toimintaan lapsi/nuori tarvitsee ilmaisen pääkaupunkiseudun nuorisotoimien yhteisen jäsenkortin. Koulujen loma-aikoina osa nuorisotiloista on auki, mutta pääsääntöisesti loma-aikoina toteutetaan retkiä ja leirejä sekä muuta erikoisohjelmaa. (Espoon nuorisopalveluiden verkkosivut 2013.)

Keskittetyt palvelut vastaa tieto- ja neuvontapalveluista, kulttuurisesta ja kansainvälisestä nuorisotyöstä, vapaaehtoistoiminnasta sekä nuorisoyhdistysten ja muiden nuorisoryhmien tuesta. Keskitettyihin palveluihin kuuluu esimerkiksi nuorten tieto- ja neuvontapiste YesBox, joka muun toiminnan ohella toteuttaa myös verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä muun muassa verkkopohjaisessa kysymys-vastauspalsta Pulmakulmassa ja nettinuorisotalo Netarissa. Keskitettyjen palveluiden piiriin kuuluu myös osallisuuskeskus Välkky, joka antaa tukea sekä neuvoja vapaaehtoistoimintaan ja osallisuuteen liittyvissä asioissa. (Emt. 2013.)

Nuorisopalveluilla on käynnissä monenlaisia hankkeita ja projekteja, esimerkiksi kouluyhteistyön kehittämiseen tähtäävä hanke sekä pelitoiminnan kehittämiseen tähtäävä Labra - projekti. Lisäksi nuorisopalveluissa perustettiin vuonna 2012 verkkonuorisotyön kehittämiseen tähtäävä työryhmä, jonka tavoitteena on kehittää, testata ja kerätä verkkotyökaluja ja verkkoympäristöjä, seurata ajassa ja tilassa ilmiöitä, kouluttautua, viestiä koulutustarpeista ja toimia viestinvälittäjinä nuorisopalveluiden sisällä (Labra- Digitaalisen peli- ja verkkotoiminnan hankesuunnitelma 2013, 1).

Käynnissä on myös Labra - projekti, joka pyrkii luomaan uusia digitaalisen pelaamisen ja sisällöntuotannon menetelmiä sekä käytännön sovelluksia Espoon käyttöön. Projekti lähtee siitä ajatuksesta, että jokaisella nykyaikaisella nuorisotilalla tulee halutessaan olla riittävän vapaa mahdollisuus päästä internetiin nuorten toimoman ja kasvatuksellisesti tehokkaan toiminnan toteuttamiseksi. Projektin tavoitteena on vakiinnuttaa toiminta osaksi nuorisopalveluiden toimintoja. (Emt. 2013.)

3 NUORUUS

Eilen vielä villi lapsi
tänään oot jo aikuinen
ja se sumuinen yö siinä välissä
oli nuoruus (Uusivirta 2012).

Itse näkisin nuoruuden yhtenä ihmisen vaikeimmista ja parhaimmista ajanjaksoista, uusien kokemusten ja suurten pettymysten ajanjaksona, jolloin tunnetaan järjettömän syvästi. Nuorten kokemusten nälkä on suunnaton ja kaikki mulle heti nyt - asenne korostuu. Nuoruus on samaan aikaan kiihkeää nautintoa ja repivää tuskaa. Tehtyäni työtä nuorten parissa vasta suhteellisen lyhyen aikaa, voisin joka tapauksessa todeta nuoruuden olevan tärkeä välivaihe matkassa kohti aikuisuutta. Nuorten kokema vapaus ja usein uhkarohkea asenne antavat eväitä jaksaa aikuisuutta.

3.1 Nuoruus kehitysvaiheena

Nuoruus on noin kymmenen vuoden ikävaihe ennen aikuisuutta, jolloin ihmiselle tapahtuu paljon fyysisiä ja psyykkisiä muutoksia. Ikävaiheessa nuoria yhdistävät samat kehitykselliset haasteet ja samat esteet. Ikävaihe on suurten mullistusten aikaa. Nuoruudelle tyypillisiä muutoksia ovat esimerkiksi äänenmurros, sukukypsyyden saavuttaminen, kapinointi sekä vanhemmista irtautuminen ja itsenäistyminen. Nuoren psyykkiset toiminnot kehittyvät ja erityisesti abstraktin ajattelun taito vahvistuu. Nuori kykenee rakentamaan kokonaisuuksia, tunnistamaan syy-seuraus-suhteita ja etsimään ratkaisuja ristiriitoihin jatkuvasti paremmin. Nuori muuttuu kriittisemmäksi näiden taitojen myötä, koska hän omaa kyvyn käsittää kokonaisuuksia ja havainnoida olemassa olevaa. (Aalberg & Siimes 2007, 15-146.)

Nuoruutta voidaan käsitellä myös kolmen eri kehitysvaiheen kautta, jotka voidaan jakaa kolmeksi eri kriisiksi: ihmissuhdekriisi 12-16-vuotiaana, identiteetikriisi 16-19-vuotiaana ja ideologinen kriisi 19-25-vuotiaana. Kaikilla kriiseillä on omat kehityshaasteensa, joiden avulla nuoren identiteetti vahvistuu ja muovautuu. (Vilkkö-Riihelä 2003, 249 – 250.) Nuoruuden kehitysvaiheisiin kuuluu vanhemmista

irtautuminen ja itsenäistyminen. Nuoret usein haluavat enemmän vapauksia kuin pystyvät hallitsemaan ja usein tunteet kuohuvat tämän takia. Kiintymyssuhteita pyritään siirtämään vanhemmista kodin ulkopuolisiin henkilöihin. Jokaisen nuoren itsenäistymisprosessi on yksilöllinen ja sen kulku riippuu monista eri tekijöistä, kuten perhetaustasta, sukupuolesta ja murrosiän alkamisajankohdasta. Psyykkinen itsenäistyminen on hidasta, kaksi askelta eteen, yksi taakse - tyyppistä. (Sinkkonen 2010,63-94.) Nuoruuden kehityksellisenä määränpäänä pidetäänkin itse hankittua autonomiaa. (Aalberg et al. 2007, 67).

3.2 15-vuotiaan nuoren elämä

Juridisista lähtökohdista katsottuna 15-vuotias on nuori ja kuuluu nuorisolain (2006) toimintapiiriin. Lastensuojelulain (2007) mukaan 15-vuotias on lapsi. Ikävaihe onkin hieman problemaattinen, lapsuuden ja aikuisuuden välimaastoon sijoittuva elämänvaihe. Toisaalla nuorta kohdellaan lapsena, toisaalla vaaditaan jopa loppuelämää määrittäviä ratkaisuja. 15-vuotiaan ikävaiheeseen kuuluu suuri nivelvaihe elämässä, siirtyminen peruskoulusta toisen asteen koulutukseen, työelämään tai tyhjän päälle. Usein näin suuren valinnan suhteen ollaan hieman eksyksissä eikä 15-vuotias ole välttämättä tarpeeksi kypsä tekemään niin suurta päätöstä.

Nuoren elämä voi muuttua myös ikään liittyvien oikeuksien ja vastuiden kautta, esimerkiksi rikosoikeudellinen vastuuikäraja Suomessa on 15 vuotta. 15-vuotiaalla on muun muassa oikeus itse tehdä työsopimus, avata tili ja erota uskontokunnasta huoltajien luvalla. (Mannerheimin lastensuojeluliiton verkkosivut 2013.)

15-vuotiaita voidaan pitää osana sukupolvea, joka on syntynyt tieto- ja viestintäteknologian maailmaan, jossa internetiä käytetään tehokkaasti arjessa ja jolla ei ole kokemusta maailmasta ilman vahvaa teknologista näkökulmaa. Nuorista käytetään usein myös nimitystä diginatiivit. Ajatuksen diginatiiviudesta toi esille Marc Prensky vuonna 2001, termillä diginatiivit hän tarkoittaa 1980-1990-luvuilla syntyneitä sukupolvea, joka on vanhempiin sukupolviin verrattuna erilaista digitaalisten taitojen

ja erilaisten oppimisympäristöjen suhteen. Prenskyn ajatus korostaa erityisesti sitä, että diginatiivit ovat kasvaneet uuden teknologian parissa. Diginatiiveilla ei ole kokemusta maailmasta ilman maailmanlaajuisia tietoverkkoja eivätkä he tiedä millä tuntuu elää ilman digitaalisia työkaluja. (Kupiainen 2013.) Nuoret sukupolvet, joihin myös 15-vuotiaat voidaan laskea, ovat kasvaneet digitaalisessa ja verkottuneessa maailmassa, jossa tietoa on lähes rajattomasti tarjolla ja monella eri tavalla hyödynnettävissä (Rahna 2013, 10).

Termiä diginatiivi pidetään myös myyttinä. Nuoret eivät ole diginatiiveja syntyessään ja osa nuorista ei omaa tarvittavia taitoja internetin tai teknologian edessä. (Huttunen 2013.) Kupiainen (2013) nostaa esiin myös sen, että diginatiiveihin viittaava sukupolvi ei ole yhtenäinen teknologian käytön suhteen. Kaikki nuoret eivät tee samoja asioita verkossa ja myös 15-vuotias tarvitsee ohjausta teknologiaan ja mediaan liittyvissä asioissa. Nuoret käyttävät verkkovälineitä ja verkkoympäristöjä sujuvasti, mutta kaikki nuoret eivät ole samanlaisia ja myös nuoret tarvitsevat ohjausta sekä opetusta välineiden ja ympäristöjen käyttöön.

3.3 Nuorten vapaa-aika

Nuorten vapaa-ajassa näyttäisi olevan kaverit vahvassa pääosassa. Nuoria liikkeellä-tutkimuksen mukaan 15-19-vuotiaista nuorista 67% sanoo tapaavansa kavereitaan lähes päivittäin. Luku on ollut laskussa vuodesta 1994 asti, mutta netitse yhteydenpito kavereihin nousee jatkuvasti. Tällä hetkellä 15-19-vuotiaista 78% pitää yhteyttä kavereihinsa netin välityksellä lähes päivittäin. (Myllyniemi & Berg 2013, 20-40.) Tekemissäni haastatteluissa kysyin nuorilta tapaavatko he kavereitaan netissä ja kaikki vastasivat kyllä. Nuoria liikkeellä - tutkimuksessa on kysymys muotoiltu eri tavalla eikä ole otettu huomioon sitä, että myös netissä voi tavata ystäviään, joka osaltaan selittää omasta mielestäni ristiriitaiset lukemat; 67% tapaa päivittäin, 78% pitää yhteyttä netitse.

Nuorista 86% harrastaa liikuntaa. Selvästi suosituimpia liikuntalajeja nuorten keskuudessa on lenkkeily ja saliilla käynti. Tärkein syy liikkua on terveyden ylläpitäminen. Nuorista 33% pelaa pelejä tietokoneella, mobiililaitteella tai

pelikonsolilla päivittäin, tämä oli selvästi suosituin jokapäiväinen toiminto Nuoria liikkeellä- tutkimukseen listatuista tekemisistä. Yleisin nuorten tekemä asia oli kuitenkin elokuvissa, teatterissa tai taidenäyttelyssä käynti, mutta tämä tapahtuu selvästi harvemmin kuin päivittäin. Ehkä hieman yllättäen nuorista 53% kuuluu johonkin järjestöön, kerhoon tai seuraan. Nuorista kuitenkin 72% on sitä mieltä, että on mukavaa osallistua toimintaan, jos ei tarvitse liittyä mihinkään. (Emt., 41-65.)

Nuorten maailma on vahvasti medioitunut nykypäivänä. Nuoren päivittäisiin rutiineihin kuuluvat erilaisten digitaalisten välineiden ja medioiden käyttö. (Kiilakoski 2010.) Nuorten mediamaailma pähkinäkuoressa- julkaisun (2013, 8) mukaan nuorten luovuus saa uusia areenoita ja ympäristöjä digitaalisissa ympäristöissä ja sosiaalisessa mediassa. Sisällön jakamisen mahdollisuudet ovat monipuoliset (Rahna 2013, 8), mutta opinnäytetyöhön tekemieni haastattelujen mukaan nuoret käyttävät enimmäkseen kuvaamiseen liittyvää sisällöntuotantoa eivätkä itse välttämättä tiedosta harjoittavansa sisällöntuotantoa. Nuoret tuottavat sisältöä nettiin vapaa-ajallaan ja usein jopa huomaamattaan. Nuoren ottaessa kuvia Instagramiin tai tehdessään videoita Youtubeen, on nuorten vaikeaa mieltää sitä sisällön tuottamiseksi.

4 NUORISOTYÖ

Nuorisotyön käsite on hyvin laaja sekä moniulotteinen. Selkeimmän käsityksen nuorisotyön käsitteestä saa tutustumalla nuorisolain määritelmään: Nuorisolaki (2006) määrittää nuorisotyön merkitsevän nuorten oman ajan käyttöön kohdistuvaa aktiivisen kansalaisuuden tukemista, nuoren sosiaalista vahvistamista ja nuoren kasvun ja itsenäistymisen tukemista.

4.1 Nuorisotyö käsitteenä

Tuhti-seminaarissa vuonna 2006 tehtyjen ryhmäkeskustelujen kautta on osoitettu, että nuorisotyön hahmottaminen on vaikeaa ja kyseisissä keskusteluissa

nuorisotyötä määriteltiin nuorisotyöntekijöiden osaamisen kautta. Nuorisotyön kenttää kuvataan myös moninaiseksi kokonaisuudeksi, jossa on paljon eri toimijoita eikä nuorisotyön rajat ole selkeitä. Moniammatillisuuden myötä nuorisotyö ulottuu myös tiloihin, joissa se ei ole aikaisemmin ollut, esimerkiksi koulujen yhteyteen tai virtuaalimaailmisiin. (Kiilakoski & Nieminen 2008, 186.)

Nuorisotyötä voidaan luonnehtia ikäspesifiksi toiminnaksi, jossa nuoruuden merkitys ja eri ikävaiheet tunnistetaan sekä sitä kautta ikäryhmän tarpeet huomioiden toteutetaan toimintaa. Vapaaehtoisuuden periaate on tärkeä nuorisotyössä, ketään ei pakoteta mukaan. (Kiilakoski 2010.)

Nuorisotyötä tehdään monin eri tavoin, monin eri menetelmin, monessa eri ympäristössä, monen eri toimijan voimin. Nuorisotyön olemus on muuttuvainen, vaikka tietyt perusasiat säilyvät läpi historian. Erityisesti nuorisotyön menetelmät ja ympäristöt kehittyvät, kuten myös tämä opinnäytetyö osoittaa. Nykymaailmassa myös nuorisotyössä on verkkoulottuvuus ja uskon, että verkkoa hyödyntävä nuorisotyö tulee vaan lisääntymään tulevaisuudessa. Tämä verkkoulottuvuus tulee laajentamaan nuorisotyön kenttää entisestään.

4.2 Nuorisotyön tehtävät

Niemisen (2007, 21-22) mukaan nuorisotyöllä on neljä eri perusfunktiota, perustehtävää. Nämä ovat sosialisatiofunktio, personalisaatiofunktio, kompensatiofunktio ja resursointi- ja allokoitiofunktio. Nieminen (1995, 11-12) toisessa teoksessa kuitenkin muistuttaa että on oleellista muistaa, että nuorisotyön tavoitteelliset ja toteutuvat tehtävät eivät ole välttämättä samoja sekä on huomioitava, että nuorisotyön tehtävä yksittäisen ihmisen elämässä voi olla jotain aivan muuta kuin tutkijan määrittelemä nuorisotyön yhteiskunnallinen tehtävä. Näiden Niemisen (2007, 21-22) määrittelemien tehtävien mukaan on kuitenkin helppoa hahmottaa nuorisotyön olemusta. Myös verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä voidaan jäsentää näiden tehtävien kautta (Sinisalo-Juha & Timonen 2011, 32).

Nuorisotyön ensimmäiseksi yleiseksi tehtäväksi Nieminen (2007, 23) nostaa sosiaalisaation, jolla hän tarkoittaa nuorten liittämistä kulttuurin, yhteiskunnan ja lähiyhteisön jäseniksi. Tällä on tarkoitettu ympäröivässä kulttuurissamme ja yhteiskunnassamme hyviksi todettujen arvojen, roolien, käyttäytymismallien sekä toimintamallien siirtämistä uusille sukupolville. Sosiaalisaation ajatukseen liittyy tietojen, taitojen, arvojen ja toimintatapojen välittäminen, joka mahdollistaa nuoren osallistumisen esimerkiksi yhteisöjen ja yhteiskunnan kehittämiseen sekä uudistamiseen. (Nieminen 2007, 23.) Merikiven (2007) mukaan socialisaatiofunktio toteutuu verkossa esimerkiksi verkkonuorisotalo Netarissa (Sinisalo-Juha et al. 2011, 32).

Nuorisotyön toiseksi tehtäväksi Nieminen (2007, 24) nostaa personalisaatiofunktion, jonka tarkoituksena on ohjata nuoren ihmisen personalisaatiota eli kehittymistä omaksi itsekseen: itsenäiseksi ja omat tarpeensa ja pyrkimyksensä tuntevaksi yksilöksi. Nuorisotyötä tekevän tulee tämän tehtävän edessä antaa nuorelle tilaa olla oma itsensä ja tarjota mahdollisuuksia yksilön omien vahvuuksien mukaisiin toimintoihin. Personalisaatiofunktio toteutuu verkkoa hyödyntävän nuorisotyön piirissä esimerkiksi nuorten tieto- ja neuvontatyön kentällä kysymys-vastauspalstoilla, kuten Pulmakulmassa (Sinisalo-Juha et al. 2011, 32).

Kolmanneksi tehtäväksi Nieminen (2007, 25) nostaa kompensatiofunktion, jolla tarkoitetaan nuorten socialisaatiossa ja personalisaatiossa ilmenevien puutteiden tasoittamista ja vaikeuksien korjaamista eli kompensatiota. Nuorisotyön keinoin autetaan ja ohjataan nuoria, joilla on ongelmia yhteiskuntaan liittymisessä tai omien persoonallisten mahdollisuuksien toteuttamisessa. Hyvä esimerkki tämän funktion piiriin kuuluvasta verkkoperustaisesta työmuodosta on Pelastakaa Lapset ry:n ja Helsingin nuorisosiainkeskuksen toteuttama NoRa-hanke, joka kehittää rasisminvastaista verkkotyötä (Sinisalo-Juha et al. 2011, 32).

Neljäntenä tehtävänä Nieminen (2007, 25-26) mainitsee resursointi- ja allokointifunktion. Tehtävä on yhteiskunnan nuorille osoittamiin voimavaroihin ja niiden suuntaamiseen vaikuttaminen, joka on jo 1960-luvulla nostettu nuorisotyön tehtäväksi. Tähän tehtävään kuuluu myös nuorten ohjaaminen vaikuttamiseen eli

demokratiakasvatus. Demokratiakasvatuksen välineitä verkossa on esimerkiksi Aloitekanava (Sinisalo-Juha et al. 2011, 33).

Selkeästi ja ytimekkäästi sanottuna nuorisotyön tehtävä on kasvattaa nuorista yhteiskunnallisesti kriittisesti ajattelevia, tiedostavia, itsenäisesti toimivia, tasapainoisia aikuisia moninaisten menetelmien kautta. Nuorisotyö voi tarkoittaa monenlaista erilaista toimintaa, joka mielestäni tähtää nuoren sosiaaliseen vahvistamiseen ja vahvistumiseen. Tapoja tehdä nuorisotyötä on monia. Tekijöitä on vielä enemmän. Nuorisotyön perusfunktiot säilyvät samoina läpi vuosien, mutta tavat tehdä työtä muuttuvat. Tällä hetkellä pinnalla ovat esimerkiksi verkkoa hyödyntävän nuorisotyön teemat.

5 VERKON SYÖVEREISSÄ

Pyrin avaamaan termejä internet ja verkkoa hyödyntävä nuorisotyö. Samalla haluan tuottaa ymmärrystä siitä, miksi ja miten verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä tehdään.

5.1 Internet

Verkko on nuorille sosiaalinen tila, joka mahdollistaa lapsille ja nuorille uudenlaisia harrastusmahdollisuuksia ja tarjoaa erilaisia oppimisympäristöjä (Parikka & Saukko 2012, 11).

Teknisesti ajateltuna internet on suuri määrä tietokoneita, jotka ovat yhteydessä toisiinsa eri tavoin. Internet on avoin, globaali ja vapaa, Suomen oloissa vain vähän sensuroitu järjestelmä, jonka avulla ihmiset voivat esimerkiksi olla yhteydessä toisiinsa. (Matikainen 2008, 23-28.) Tässä opinnäytetyössä verkko sanana tarkoittaa samaa kuin internet.

Internet tarkoittaa verkkojen välistä verkkoa. Nyky - internetin kantaisänä voidaan pitää yhdysvaltalaisista vuodelta 1969 peräisin olevaa ARPANET:ia. Suomessa

yleistyivät aluksi korkeakoulujen omat tietoverkot, kuten DATASitra 1972 ja FUNET 1980-luvulla. Internetin yleistyminen jokaiseen kotiin Suomessa alkoi vähitellen vuonna 1997. Tuosta vuodesta tähän päivään on tapahtunut paljon ja internet on yleistynyt lähes jokaisen länsimaalaisen ihmisen päivään kuuluvaksi osaksi. Internet on omaksuttu kulttuurisesti. Netin kulttuurinen omaksuminen näkyy arjen muuttuneina toimintatapoina ja niihin liittyvinä pohdintoina niin kotona kuin työelämässäkin. Internetin omaksuminen on jättänyt jälkensä myös nykyihmisen ajankäyttöön. (Saarikoski, Suominen, Turtiainen & Östman 2009, 7-37, 266.)

Tietoverkko on muuttanut yhteiskuntaamme ja sosiaalisia suhteita nopealla tahdilla (Parikka et al. 2012, 25). Verkko välineenä ei taivu vanhanaikaisiin lokeroihin, vaan kyse on täysin uudentyyppisestä viestintä- ja mediavälineestä (Matikainen 2008, 25-26). Televisio oli suosituin mediaväline vuosikymmeniä, mutta 2000-luvulla internetin yleistyminen muutti asiaa oleellisesti. Internetin hupi- ja hyötykäyttö lisääntyivät voimakkaasti. (Saarikoski et al. 2009, 85.) Tällä hetkellä erityisesti nuoret surffaavat enemmän netissä kuin katsovat televisiota (Myllyniemi et al. 2013, 53-55).

Tiedonhaun kannalta internet on vahvasti muuttanut maailmaa. Aiemmin tiedonhaku on vaatinut tiedon keruuta esimerkiksi arkistoista tai erikoiskirjastoista, mutta internet on mahdollistannut erilaisten tietokantojen saatavuuden nopeasti ja tehokkaasti verkon välityksellä. (Wikipedia 2013.) Myös lisääntynyt mobiililaitteiden käyttö ja niiden nopeat verkkoyhteydet ovat osaltaan lisänneet sekä nopeuttaneet tiedonsaantia (Matikainen 2008, 26).

Verkkoa voidaan kuvailla hyvin yhteisölliseksi mediaksi. Kaikesta internetin yhteisöllisyydestä huolimatta sitä voidaan pitää myös yksilöllisenä ja yksityisenä mediana. Kaikilla on omat tapansa käyttää sitä ja ainoa henkilö, joka voi todella tietää mitä internetissä tekee, on käyttäjä itse. Tämän takia internetin maailmaa voidaan pitää vuorovaikutteisena peilinä, jonka kuvaa käyttäjä muokkaa ja päivittää suhteessa muihin verkkomaailman käyttäjiin. (Salasuo 2007, 72.)

Verkkoa ei voida pitää muusta maailmasta irrallisena olevana kokonaisuutena vaan kyseessä on mediateknologian mahdollistama tila, joka jatkaa ja laajentaa

toimintaympäristöämme. Verkossa tai verkon välityksellä seurustellaan, ystäväystytään, koetaan vahvoja tunteita sekä kasvetaan. (Joensuu 2011, 15.)

5.2 Verkkoa hyödyntävä nuorisotyö

Hyvän isännän sijasta verkosta tulisi tehdä hyvä renki (Kiilakoski 2012, 219).

Juha Nieminen (1995, 11) toteaa ettei käsitteellä nuorisotyö ole yksiselitteistä eikä yleisesti hyväksyttyä sisältöä ja käsitteen merkitys on vaihdellut eri aikoina, eri ihmisten ja eri organisaatioiden sisällä. Tämä ajatus sopii hyvin myös verkkoa hyödyntävän nuorisotyön käsitteen määrittelyyn problematiikkaan. Käsite pitää sisällään valtavasti erilaisia asioita ja välillä on kiinni myös määrittelijästä, mitä käsitteellä tarkoitetaan. Myös nuorisotyöntekijöiden keskuudessa termillä on monta merkitystä. Henkilökohtaisesti en pidä internetin välityksellä tapahtuvaa usein kovin yksisuuntaista tiedotusta tai markkinointia verkkoa hyödyntävänä nuorisotyönä, esimerkiksi sähköpostimainoksen lähettäminen nuorelle ei mielestäni täytä verkkoa hyödyntävän nuorisotyön kriteeristöä. Näkemuserot voivat olla suuria, mutta voimme myös löytää selkeitä yhtymäkohtia erilaisista näkemyksistä ja muodostaa niistä verkkoa hyödyntävän nuorisotyön määritelmän.

Verkkoa hyödyntävä nuorisotyö hakee edelleen paikkaansa nuorisotyön kentällä (Kuikka 2011, 37). Verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä on kutsuttu ja edelleen kutsutaan monin eri termein. Verkkonuorisotyö, verkkoperustainen nuorisotyö, nettinuorisotyö, verkkovälitteinen nuorisotyö, virtuaalinen nuorisotyö, verkossa tehtävä nuorisotyö ja niin edelleen. Eri toimijat kutsuvat verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä eri nimityksin ja itse työtä tehdään myös eri painoituksin. Esimerkiksi Mediakasvatusseura ry käyttää termiä nuorille suunnattu verkkotyö (Mediakasvatus-verkkosivut 2013).

Huttunen (2013) on kuvannut verkkonuorisotyötä näin: median, internetin ja teknologian hyödyntämistä nuorisotyössä. Huttusen ajatus sopii hyvin määritelmäksi, jota itsekkin mielelläni käytän. Verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä voidaan pitää koko nuorisotyön laajaa kenttää poikkileikkaavana nuorisotyön muotona. Sitä voidaan pitää yhtenä nuorisotyön muotona yhtä lailla kuin esimerkiksi seikkailutoimintaa tai

mediakasvatusta. Verkkoa hyödyntävä nuorisotyö on vuorovaikutuksellista, yhteisöllistä ja alati muuttuvaa.

Verkkoa hyödyntävällä nuorisotyöllä on muutamia omia erityispiirteitään. Yhtenä vahvana piirteenä voidaan pitää nuorisotyön tavoitettavuutta, verkon ollessa kyseessä saavutetaan mahdollisuus ajasta ja paikasta riippumattomaan kohtaamiseen. Joitakin nettipohjaisia nuorisotyön käyttämiä sovelluksia nuoret voivat myös käyttää anonyymisti, joka osaltaan voi madaltaa kynnystä olla yhteydessä netin välityksellä esimerkiksi nuoriso-ohjaajaan. Internetin nuorisotyöllinen käyttö voi olla hyvinkin edullista, etenkin jos hyödynnetään jo valmiina olevia verkkopalveluita (esim. Facebook), jolloin taloudellisia kustannuksia ei kulu uuden verkkopalvelun rakentamiseen. (Mäkinen & Tuuttila 2013.)

Verken kuntakyselyn (2013) mukaan 92% kunnallisen sektorin nuorisotyöntekijöistä tekee työtään myös verkossa. Verkkoa käytetään pääsääntöisesti tiedottamiseen, markkinointiin ja yhteydenpitoon nuorten kanssa. Verkkopalveluista eniten hyödynnetään sähköpostia ja toiseksi eniten yhteisöpalveluita, kuten Facebookia tai Twitteriä. Verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä siis tehdään laajasti ympäri Suomen, mutta edelleen työlle kaivataan lisää aikaa sekä ohjeistuksia netin käyttöön työvälineenä. (Verken kuntakysely 2013.) Tekemistäni haastatteluista nousee esiin vahvasti se, etteivät nuoret käytä sähköpostia. Jään miettimään mitä tarkoittaa se, että nuorisotyöntekijät käyttävät eniten sähköpostia verkkoa hyödyntävään nuorisotyöhön liittyen. Osaltaan kysymys voi olla siitä, että vastaajat ovat ajatelleet kysymyksen koskevan muutakin kuin käytännön nuorten kohtaamista, kuten verkostoyhteistyötä tai huoltajille suunnattuja tiedotteita. Toki olen itsekkin työssäni lähettänyt nuorille tiedotteita sähköpostitse, mutta niiden tavoittavuus on hyvin heikko. Lähdän itse siitä ajatuksesta, että verkkoa hyödyntävä nuorisotyö on vuorovaikutuksellista. Tästä näkökulmasta katsottuna tiedotus ja markkinointi ei sinällään kuulu verkkoa hyödyntävän nuorisotyön piiriin, vaan on lähtökohtaisesti yksisuuntaista viestintää verkon välityksellä.

Kiilakoski toteaa (2012, 206-208), että kysyttäessä millaisena välineenä verkkoa opetuksen tai kasvatuksen näkökulmasta käytetään, kysytään samalla kuinka hyvin verkko palvelee tavoitteen saavuttamisen välineenä. Selvitetään sitä, kuinka yksilöt

oppivat verkkovälitteisesti tai kuinka paljon kustannuksia verkon avulla voidaan säästää. Oletetaan helposti verkon välineenä tuottavan tuloksia, joita ei ehkä olekaan olemassa. Kasvatuksellisessa puheessa elää vahvana ajatus siitä, että tietoteknisten ratkaisujen avulla saadaan aikaiseksi hyviä tuloksia ja pakkohan tietokoneet on ottaa mukaan toimintaan. (Kiilakoski 2012, 206-208.) Tämä näkökulma on hyvä pitää mielessä puhuttaessa verkkoa hyödyntävästä nuorisotyöstä. Verkkovälitteinen nuorisotyö ei tee autuaaksi eikä poissulje muita toimintamuotoja. Parhaimmillaan se antaa lisäarvoa nuorisotyölle ja tuo uusia toimintatapoja. Voitaisiinko pyrkiä näkemään asia näin?:

Kasvatuksen hahmottaminen pelkkänä teknologiana peittää näkyvistä kasvatukselle keskeisen maiseman. Vaihtoehtona ei tietenkään ole teknologiasta luopuminen. On pikemminkin reagoitava ja eletävä kulttuurissa, joka on jo välineiden rakentama, on toimittava kulttuurissa, joka on jo teknologian kyllästämä. (Kiilakoski 2012, 254.)

5.3 Miksi verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä?

Kiilakoski (2010) pitäisi suotavana sitä, että nuorisoalan työntekijöille luotaisiin mahdollisuuksia kehittää sosiaalisen median käyttöä osana työtään. Verke toteutti keväällä 2013 kyselyn kuntien nuorisotyöntekijöille internetin käytöstä nuorten parissa tehtävässä työssä ja tämän kyselyn tulokset puhuvat selvää kieltään siitä, että myös kunnallisten nuorisopalveluiden työntekijät suurelta osin olisivat valmiita hyppäämään verkkoa hyödyntävän nuorisotyön maailmaan ja käyttävätkin jonkun verran verkkoa hyödykseen nuorisotyössä.

Nuorten maailmaan kuuluu nykyään valtavan suurena osana verkkomaailma erilaisine palveluineen. Nuorisotyö voisi omalta osaltaan toimia siellä, missä nuoret jo ovat. Nuorisotyön tulisi lähtökohtaisesti olla kiinnostunut nuorten verkossa olemisesta (Kiilakoski 2010). Joensuun (2011, 14) mukaan internet ja nuoret kuuluvat erottamattomasti yhteen ja verkko on nuorille vapaa-ajan viettopaikka yhtä lailla kuin hyötytiedon ja viestinnän paikka. Nuorille internet on tärkeä osa sosiaalista kanssakäymistä ja se on muuttanut tapaamme toimia ja kommunikoida. Tämän päivän nuorille internet on arkipäivää ja siellä toimiminen samaa kuin reaali maailmassakin. (Lundqvist 2010.)

Myös tuen saanti aikuiselta voi olla tärkeää nuorelle eri elämäntilanteissa. Marjeta (2011) toteaa verkon sisältävän mahdollisuuksia tasa-arvoiseen kohtaamiseen nuorten kanssa. Nuoret kokevat sosiaalisen median käyttämisen olevan miellyttävää ja arkista toimintaa. Verkkoyhteisöpalvelut mahdollistavat myös nuorten välistä keskustelua sekä ammattilaisten tarjoamaa apua. (Marjeta 2011, 76.)

Verkkoa voidaan pitää aktivoivampana mediavälineenä kuin perinteisen median välineitä, kuten televisiota, radiota tai sanomalehtiä. Verkon kautta osallistuminen tarjoaa laajemmat mahdollisuudet ja verkkoympäristöistä löytyy huomattavasti enemmän vaihtoehtoja. Suurin osa verkon käyttäjistä kuitenkin hyödyntää jo olemassa olevaa toimintaa ja vaikuttaminen voi olla valmiiden järjestelmien sisällä vaikeaa. (Joensuu 2011, 19.) Toisaalta siis voidaan ajatella osallisuuden olevan näennäistä myös verkkomaailmassa. Joensuu (2011, 19) puhuu kuitenkin myös esimerkiksi pelimaailmassa tapahtuvasta valmiin sisällön keskellä tapahtuvasta osallistumisesta, esimerkiksi oman pelihahmon luomisesta ja ryhmien muodostamisesta. Valmiin sisällön keskellä voi tapahtua joka tapauksessa aitoa osallistumista. Osallistumisen ja osallisuuden muodot ovat ajan saatossa joka tapauksessa muuttuneet ja tulevaisuus voi tuoda tullessaan lisää mielenkiintoisia osallistumisen muotoja verkkomaailmassa. Osallisuuden kulttuuria voidaan pitää mahdollisuutena, jossa myös nuoret voivat aktiivisesti tuottaa sisältöä, tuoda oman äänensä esille sekä pyrkiä vaikuttamaan niin mediaympäristöön kuin myös yhteiskuntaan (Kupianen 2013, 13).

Verkkoa hyödyntävä ja verkossa toimiva nuorisotyö voi saattaa toiminnan useamman nuoren saataville, asuinalueesta riippumattomaan paikkaan. Oman merkityksellisen yhteisönsä voi löytää monesta paikasta ja uusista yhteisömuodoista nousee esille selkeästi eräänlainen ”internet-yhteisöllisyys”, erilaiset verkkoyhteisöt. Nuoret käyttävät internetin erilaisia yhteisöpalveluita hyväkseen sosiaalisten suhteidensa ylläpidossa. Näitä verkkoyhteisöjä ei kuitenkaan usein pidetä reaali maailmasta erillisinä yhteisöinä, vaan nuoret usein tapaavat verkkoyhteisöjään myös live-maailmassa. Näitä kahta asiaa ei voida selkeästi erotella eli verkkomaailma ja fyysiset kontaktit eivät sulje pois toisiaan. Nuoret vaikuttavat kohtaavan myös tuttuja aikuisia mieluusti verkon eri palveluissa. Haastattelemani nuoret olivat suhteellisen yksimielisiä siitä, että ohjaajien tulisi olla esimerkiksi Facebookissa.

Verkkoa hyödyntävän nuorisotyön tarkoituksena ei ole korvata reaali maailmassa tapahtuvaa nuorisotyötä. Nuorisotyön toimijoiden olisi hyvä vähintään tunnistaa nuorten käyttämiä verkkopalveluja, tietää niiden ilmiöistä, jotta nuoren tukeminen ja kannustaminen mahdollistuu ja toisaalta myös, jotta voidaan puuttua huolestuttaviin ilmiöihin. (Joensuu 2011, 14.) Verken kuntakyselyn (2013) mukaan nuorisotyöntekijöillä on jonkun verran nuorten verkkokulttuurien ja verkkokäyttämisen tuntemusta, mutta lisää tietoa tarvitaan jatkuvasti. Nuorten tavat käyttää verkkoa ja heidän suosimat verkkosivustonsa voivat myös muuttua nopealla tahdilla ja tähän pitää pystyä reagoimaan.

Tekemäni haastattelut tukevat edellämainittua ajatusta vahvasti: nuoret nostivat esille verkkosivuston nimeltä AskFm, joka on tällä hetkellä vahvasti nuorten suosiossa ja käyttäjämäärät nousevat jatkuvasti. Tähän palveluun ei nuorisotyö ole vielä lähtenyt, mutta syytä ehkä olisi. Palvelu oli monen haastatteleman nuoren mielestä hieman kyseenalainen, koska se mahdollistaa kommentoinnin anonyymina ja kärjistetysti ajateltuna on kuin luotu kiusaamista varten. Vaikka nuoret kyseenalaistivat sivuston, he myös käyttivät sitä aktiivisesti ja säännöllisesti. Sivusto on vuonna 2010 perustettu ”nuorelta nuorelle- kysymysvastaupalsta”, jota käytetään eniten mobiilisti. Vuosien 2012 - 2013 aikana palvelu on noussut ulkomailla julkisuuteen erityisesti kiusaamistapauksista, jotka ovat ainakin väitetyt pahimmillaan johtaneet nuorten itsemurhiin. (Wikipedia 2013.) Osaa näistä nuorista on kiusattu myös heidän kuolemansa jälkeen. Sivusto on jäänyt huomiotta monelta aikuiselta, vaikka se nuorten keskuudessa on todella suosittu. Euroopassa sivustolla on 65 miljoonaa käyttäjää, joista puolet ovat alle 18-vuotiaita. Sivuston perustajan, Mark Terbinin, mukaan palvelu on samanlainen kuin muutkin sosiaalisen median palvelut, jotka tähtäävät yhteydenpitoon ja helpottavat ihmisten välistä kommunikointia (Edwards 2013.)

Verkkoa hyödyntävälle nuorisotyölle on olemassa paljon erilaisia oikeutuksia, perusteluja miksi työtä tulisi siirtää myös verkkoympäristöihin. Tärkeimpänä pitäisin ajatusta: ”mennään sinne, missä nuoret ovat”. Nuorisotyön tulee pysyä ajassa kiinni ja kerätä jatkuvasti lisää tietoa nuorten verkkokulttuureista sekä olla valmiina pureutumaan nuorten suosimiin verkkosivustoihin.

5.4 Kuinka verkkoa hyödynnetään nuorisotyössä?

Verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä tehdään monin eri tavoin maamme sisällä ja verkkotyö painottuu moniin eri osa-alueisiin. Verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä tehdään usein moniammatillisesti, yhteistyössä usean eri toimijan kesken. Järjestöt ovat vahvoja verkkoa hyödyntävän nuorisotyön toteuttajia. Alueellisen nuorisotyön osalla kehitys laahaa hitusen jäljessä.

Internetissä on monia erilaisia toimintaympäristöjä, joita nuorisotyössä hyödynnetään ja voitaisiin hyödyntää entistä tehokkaammin. Tunnetuimpia näistä monelle ovat erilaiset sosiaalisen median kanavat, kuten Facebook, Irc-Galleria ja Twitter. Usein sosiaalisen median piiriin kuuluvia kanavia käytetään hyödyksi monissa erilaisissa nuorisotyön palveluissa ja työmuodoissa. Nuorisotyössä on paljon erilaisia työmuotoja ja tapoja tehdä työtä, niin reaali maailmassa kuin myös verkkoympäristöissä. Erilaiset nettiympäristöt ovat tuoneet lisää toimintaympäristöjä nuorisotyön monenlaisille työmuodoille ja esittelen niistä pääasiallisempia. Erilaisia nuorisotyön palveluita, jotka hyödyntävät verkkoa ovat esimerkiksi digitaaliset pelit, tieto- ja neuvontapalvelut ja auttamispalvelut. Nuorten osallisuuden ja vaikuttamisen tukemiseen on myös luotu monenlaisia nettipalveluja.

5.4.1 Sosiaalinen media

Yhtenä verkkoa hyödyntävän nuorisotyön vahvimmista toimintaympäristöistä voidaan pitää sosiaalisen median maailmaa. Kiilakosken (2010) mukaan sosiaalinen media kohdentuu eri sukupolvien maailmaan eri tavoin ja aikuiset kohtaavat sosiaalisen median uutena tutustumisen kohteena, kun taas nuorille sosiaalinen media ja muu teknologia on osa kasvu ympäristöä. Sosiaalisen median kautta luodaan yhteisiä merkityksiä, vaihdetaan ajatuksia sekä kiinnostuksen kohteita (Parikka et al. 2012, 8). Sosiaalisen median palveluiden käyttöön kuuluu suuri osa kaikesta nuorten käyttämästä ajasta internetin syövereissä (Sosiaalinen media ja nuoret- tutkimus 2013).

Sosiaalinen media eroaa perinteisestä mediasta erityisesti kaksisuuntaisuudellaan ja interaktiivisuudellaan. Sosiaalisessa mediassa päävastuu on käyttäjillä; käyttäjät jakavat tietoa toisille käyttäjille ja hakevat tietoa toisilta käyttäjiltä; viestintä on siis kaksisuuntaista ja käyttäjien välistä. Tyypillistä onkin se, että käyttäjät tuottavat ja jakavat itse suurimman osan sisällöistä ja sosiaalinen vuorovaikutus on tärkeä osa toimintaa. (Kiilakoski 2010.)

Sosiaalisen median termin alle mahtuu monenlaista toimintaa ja monenlaisia toimintoja. Pääpaino sanalla sosiaalinen avaa käsitettä jo hieman paremmin, toisin sanoen tärkeää on sosiaalisuus. Kiilakoski (2010) kuvaa sosiaalista mediaa sateenvarjokäsitteenä, jonka alle mahtuu monenlaisia toimintoja: virtuaalimaailmoja, yhteisöpalveluja, blogeja, wikejä ja tiedostojen jakoon keskittyviä paikkoja. Myös monet tässä työssä esittelemäni nuorisotyön muodot ja menetelmät käyttävät hyödykseen sosiaalista mediaa monin eri tavoin.

Yksi monelle tutuimmista sosiaalisen median alle lukeutuvista palveluista on Facebook. Palvelu on yksi maailman suosituimmista yhteisöpalveluista, joita lähtökohtaisesti käytetään omalla nimellä (Rahna 2013, 10). Facebookia käytetään yhteydenpitoon ystävien ja perheen kanssa, tiedonjanon tyydyttämiseen globaalisti sekä osoittamaan mikä on palvelun käyttäjälle tärkeää ja jakamisen arvoista (Facebookin Newsroom 2013). Nykyisin lähes kaikki nuorisotyön toimijat ovat Facebookissa, useimmiten fanisivuina tai työntekijäprofiileina. Nuorten mediamaailma pähkinänkuoressa- julkaisun (2013) mukaan myös lähes kaikki suomalaiset nuoret löytyvät Facebookista.

Esimerkkinä sosiaalista mediaa hyödyntävistä nuorisotyön toiminnoista mainittakoon Pelastakaa Lapset ry:n koordinoima Netari- nuorisotalo, joka tekee nuorisotyötä netissä, erityisesti sosiaalisen median palveluissa. Tällä hetkellä Netari toimii Irc-Galleriassa, Habbo Hotelissa ja Demi.fi:ssä. Heidän palveluissaan nuoret voivat kohdata muita nuoria ja eri alojen ammattilaisia sekä jutella mieltä painavista asioista. Toimintatapoina ovat esimerkiksi teemaillat ja chatit. (Pelastakaa Lapset ry:n verkkosivut 2013.)

5.4.2 Nuorten tieto- ja neuvontapalvelut

Edellämainittua sosiaalista mediaa käyttää hyödykseen myös nuorten tieto- ja neuvontapalvelut, jotka tarjoavat asiantuntevaa apua, tukea ja tietoa erilaisista nuorten elämään liittyvistä kysymyksistä. Nuorisolaki (2006) määrittelee nuorten tieto- ja neuvontapalveluita ja osoittaa ne kunnan tehtäväksi. Nuorille suunnattuja tieto- ja neuvontapalveluja toteutetaan myös internetin syövereissä erityisesti kysymys-vastauspalstojen muodossa. Verkkoa hyödyntävän nuorten tieto- ja neuvontatyön tavoitteina voidaan pitää nuorten kasvatuksellista ohjausta sekä sosiaalista vahvistamista (Fedotoff & Pietilä 2011, 69).

Nuorten tieto- ja neuvontapalveluihin kuuluva Pulmakulma on Helsingin seutukunnan 12 – 25 - vuotiaalle suunnattu kysymys-vastauspalsta internetissä. Sivustolla nuori voi lähettää mieltään askarruttavan kysymyksen ja saada siihen vastauksen nuorisotyön ammattilaiselta viiden arkipäivän kuluessa. Vastauksia tarjoavat eri alojen ammattilaiset. (Pulmakulman verkkosivut 2013.)

5.4.3 Vaikuttaminen ja vertaistuki

Suomessa on viime vuosina kehitetty huomattava määrä digitaalisen vaikuttamisen mahdollistavia alustoja niin aikuisille kuin nuorillekin. Palveluja käytetään vähänlaisesti eivätkä ne ole saavuttaneet suurta suosiota nuorten keskuudessa ja niiden hyödyntäminen on heikkoa. (Rahna 2013, 23.) Tällaisista palveluista Espoo on mukana Nuorten tieto- ja neuvontatyön kehittämiskeskuksen, Koordinaatin koordinoimassa Aloitekanavassa, joka on nuorille suunnattu verkossa toimiva vaikuttamisen kanava. Nuoret voivat itse ideoida millaisessa Espoossa haluavat elää ja asua. Jättämällä ideoita palveluun, voi parhaassa tapauksessa saada asioihin muutosta. Palvelussa voi myös kommentoida muiden jättämiä ideoita ja sitä kautta pyrkiä vaikuttamaan asioihin. Espoosta palveluun on tullut kuuden vuoden aikana 134 ideaa. (Aloitekanava 2013.) Luvut kertovat selvästi siitä, ettei palvelu ole laajasti tavoittanut nuoria. Haastattelemani nuoret eivät myöskään pääsääntöisesti tunteneet palvelua.

Esimerkkinä vertaistuesta Mannerheimin Lastensuojeluliiton Verkk@rit-toiminta, jonka idea kumpuaa tukioppilastoiminnasta. Verkk@reiksi on koulutettu 40 nuorta, iältään 15-19-vuotiaita, jotka tarjoavat vertaistukea muille nuorille. Verkk@ri-toimintaa toteutetaan muun muassa sosiaalisen median palveluissa; chateissa, keskustelupalstoilla ja toimintaa toteuttavat nuoret tekevät myös mediatuotoksia, joiden avulla myös ne nuoret, jotka eivät esimerkiksi mahdu chatteihin, pääsevät joka tapauksessa osalliseksi vertaistuesta. Chateissa on mukana aikuinen työntekijä, joka ohjaa Verkk@rien toimintaa. (Mannerheimin Lastensuojeluliiton verkkosivut 2013.)

5.4.4 Digitaaliset pelit ja verkkopelaaminen

Suurin osa nuorista pelaa jossain elämänsä vaiheessa digitaalisia pelejä. Myös nuorisotyön on hyvä olla mukana verkkopelien maailmassa ja kehitystä siihen suuntaa on viime aikoina ollut näkyvissä. (Kojo 2011, 41.) Digitaalisia pelejä on vaikeaa mieltää osaksi verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä, mutta sille on selkeästi oma lokerosa. Pelaaminen on nuorille jokapäiväistä elämää. Pelejä pelataan hyvin sosiaalisesti ja pääsääntöisesti nuoret pelaavat harvemmin yksin ja useammin moninpelejä. (Tuominen 2013.) Tällä hetkellä nousussa ovat myös lyhytkestoiset mobiili- ja selainpelit, joita pelataan ajan vietteeksi hetkiä kerrallaan.

Helsingissä toimii nuorisosiainkeskuksen koordinoima Pelitalo, jossa 15 - 25 - vuotiaat nuoret voivat pelata digitaalisia pelejä ja olla mukana pelikulttuuriin liittyvissä asioissa. Talolla toimii kerran viikossa pelinkehityskerho ja avointa pelikahvilatoimintaa järjestetään viikonloppupainotteisesti. Pc-pelipaikkoja talolta löytyy 30 ja konsolipelipaikkoja 3. Pelitalo myös järjestää erilaisia tapahtumia ja on mukana kouluttamassa nuorten parissa työskenteleviä digitaalisiin peleihin ja verkkopelaamiseen liittyvissä asioissa. (Pelitalon Facebook-sivut 2013.)

Espoossa OKM:n rahoittama Labra-projekti pyrkii rakentamaan muista verkoista erillisen, vapaan tiedonsiirron sallivan järjestelmän käytettäväksi pelitoimintaan nuorisotiloilla. Järjestelmä mahdollistaisi verkkopelaamisen. (Labra- Digitaalisen peli- ja verkkotoiminnan hankesuunnitelma 2013, 5.)

5.4.5 Auttamispalveluita netissä

Netissä on myös monenlaisia nuorten auttamispalveluita, jotka muistuttavat tieto- ja neuvontapalveluita, mutta ovat erillisiä nuorisolain määrittämästä nuorten tieto- ja neuvontapalveluista. Auttamispalvelujen alle kuuluu moninaisia järjestövetoisia palveluita sekä muun muassa ehkäisevän päihdetyön ja etsivän nuorisotyön teemoja.

Etsivä nuorisotyö on toimintaa, jota säätelee nuorisolaki (2006): tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa hänet sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan ja itsenäistymistään sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivää nuorisotyötä löytyy myös verkosta. Yksi palvelun tuottajista on Nuorten palvelu ry, joka vuonna 2010 alkoi kehittää työtapoja verkkoympäristöissä. Etsivä nuorisotyö perustuu vapaaehtoisuuteen. (Nuotio & Oittinen 2011, 59.) Nuorten palvelu ry:n Etsivän nettityön hanke on etsivän nuorisotyön hanke, jota Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa. Palvelu on tarkoitettu 15-25-vuotiaille nuorille ja se on hyvin matalan kynnyksen tapa nuorelle olla yhteydessä aikuiseen. Työtä tehdään Skypessä ja Irc-galleriassa kolmena iltana viikossa. (Etsivän nettityö-hankkeen verkkosivut 2013.)

Netissä voi saada myös kriisiapua, esimerkiksi Tukinet-sivustolta. Tukinet on verkossa toimiva kriisikeskus, joka tarjoaa erilaisia palveluja, muun muassa avoimia ryhmiä eri aiheista, suljettuja teemaryhmiä sekä reaaliaikaisia avoimia keskusteluja eri aiheista. (Tukinet-verkkosivut 2013.)

5.4.6 Verkkoa hyödyntävä nuorisotyö nuorisotiloilla

Puhuttaessa Espoon nuorisopalveluista, alueellisen nuorisotyön saralla, esimerkiksi nuorisotiloilla nettiä hyödynnetään enimmäkseen sosiaalisen median palveluiden avulla. Suurin osa nuorisotiloista ja ohjaajista ovat Facebookissa, mutta oman kokemukseni mukaan sen käyttö ei ole johdonmukaista eikä yhteneväistä eri nuorisotilojen kesken. Facebookin työkäyttöön on tehty ohjeistus, mutta ohjaajien ja nuorisotilojen aktiivisuus yhteisöpalvelun käyttöön on hyvin vaihtelevaa. Digitaalisia pelejä käytetään jossain määrin, mutta usein vastaan tulevat ongelmat

verkkoyhteyksissä tai laitteissa sekä ohjaajien osaamisessa. Muutamalla tilalla Espoossa kirjoitetaan blogia, ymmärtääkseni kuitenkin ohjaajalähtöisesti. Toisin sanoen verkon hyödyntäminen nuorisotyössä on vielä lapsenkengissään. Nuorisotilat eivät oman kokemukseni mukaan hyödynnä nettiä tehokkaasti. Muissa kunnissa toimintatavat voivat olla ja ovatkin erilaisia. Näihin tapoihin en ole laajasti perehtynyt, mutta Verken kuntakysely (2013) osoittaa suhteellisen selkeästi sen, ettei verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä toteuteta kovinkaan innovatiivisesti ja laaja-alaisesti muissakaan Suomen kunnissa.

Sain käyttöni Verken keväällä 2013 tehdyn nuorisotyöntekijöille suunnatun kuntakyselyn Espoon avointa nuorisotilatyötä tekevien vastaukset ja niistä voidaan tulkita Espoon alueellisten nuorisopalvelujen työntekijöiden kokemuksia verkon hyödyntämisestä nuorisotiloilla. Espoolaisista nuorisotilaohjaajista 92% on sitä mieltä, että internetin käyttöä nuorisotyössä tulee lisätä. Saman verran ohjaajista myös käyttää internetiä nuorisotyössä. (Verken kuntakysely, Espoon alueellisen nuorisotyön vastaukset 2013.)

75 prosenttia vastaajista sanoi ettei verkkoa hyödyntävään nuorisotyöhön ole resursoitu työaikaa työnantajan kanssa (Emt.). Tämän vuoksi työajan käyttö myös jakautuu vahvasti vastaajien kesken, kukin tekee oman tyylinsä ja aikansa mukaan verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä. Työaikaa käytettiin nuorisotyöhön internetissä espooalaisten ohjaajien keskuudessa suhteellisen vähän: n. 35% vastaajista alle tunti viikossa, n. 45% vastaajista 1-2 tuntia viikossa ja loput vastaajista enintään 5 tuntia viikossa. (Emt.) Tähän käytettävään työaikaan on uskoakseni laskettu myös yksisuuntainen viestintä netissä; Facebookissa tiedottaminen ja markkinointi sekä sähköpostien kirjoittelu.

Suurin osa internetin työajallisesta käytöstä menee tiedottamiseen ja markkinointiin, kohtaamis- ja neuvontatyötä viikottain tekee vain noin 35% vastaajista ja harvemmin kuin kuukausittain lähes 22% vastaajista. Vastaajista kuitenkin 92% pitää yhtenä tärkeänä verkkoa hyödyntävän nuorisotyön muotona kohtaamis- ja neuvontatyötä (Emt.) Tämä todistaa mielestäni sitä, ettei verkkoa hyödyntävän nuorisotyön sisältöä ole tarkasti mietitty ohjaajien kesken eikä kohtaamistyötä laajasti tehdä nuorisotiloilla, vaikka se koetaan tärkeäksi.

Blogipalveluita ohjaajista käyttää viikottain vain noin 8 prosenttia. Mediapalveluita (esim. Youtube) vastaajista käyttää lähes puolet harvemmin kuin kuukausittain tai ei koskaan. Mikroblogipalveluita (esim. Twitter) ei käytä koskaan noin 74 prosenttia vastaajista. Organisaation omia verkkosivuja vastaajat pääsääntöisesti käyttivät kuukausittain tai harvemmin. 60% vastaajista ei käytä työssään koskaan peliyhteisöjä ja 70% vastaajista ei käytä työssään verkkopelejä. Vaikuttamiskanavia, kuten Aloitekanava, hyödyntää ohjaajista lähes 90% harvemmin kuin kuukausittain tai ei koskaan. VoIP- palveluja (esim. Skype) käytti alle 5 prosenttia viikottain, loput vastaajista harvemmin kuin kuukausittain tai ei koskaan. Selkeästi eniten nuorisotyössä käytettiin yhteisöpalveluja, kuten Facebookia (90% vastaajista). (Emt.)

Kyselyn avoimissa vastauksissa korostui nuorisotilojen ohjaajien käyttävän enimmäkseen Facebookia verkkoa hyödyntävän nuorisotyön parissa. Tämä myös koettiin pääsääntöisesti positiiviseksi lisäksi työn tekemiselle. Vastauksista voidaan päätellä se, ettei verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä Facebookin lisäksi vielä tehdä kovinkaan laajasti Espoon nuorisotiloilla. Ohjaajat ovat pääsääntöisesti kiinnostuneita tekemään työtään myös verkon avulla, mutta esteiksi työmuodon kehittymiselle mainitaan omien taitojen riittämättömyys, asenteet, työajan riittämättömyys verkkoa hyödyntävään nuorisotyöhön ja teknisten edellytysten heikkous (laitteet, verkkoyhteydet). Myös se, ettei verkkoa hyödyntävään nuorisotyöhön kannusteta, nousi esille. (Emt.)

Nuoriso-ohjaajilla on pääsääntöisesti jaetussa käytössä olevat matkapuhelimet ilman internet-yhteyttä, 20 prosentilla vastaajista on jaetussa käytössä oleva tabletti, tietokone on jaetussa käytössä suurimmalla osalla ohjaajista ja suurimmalla osalla tiloista on yksi nuorten käyttöön tarkoitettu tietokone (Emt.). Pelikonsoleita on pääsääntöisesti yksi joka tilalla. Pelitoimintaa kehittäväällä Karakallion nuorisotilalla laitteistoa (tietokoneet ja pelikonsolit) on nuorten käytössä enemmän. Myös Matinkylän nuorisotilalla on enemmän laitteistoa nuorten käytössä.

Verkkoa hyödyntästä nuorisotyöstä ei kerätä tunnuslukuja eikä verkossa kohdattujen nuorten määrää tilastoida nuorisotiloilla. Nuorten tyytyväisyyttä ja kiinnostusta palveluja kohtaan ei ole tutkittu. (Emt.) Nämä kaksi lausetta kertovat olennaisen

verkkoa hyödyntävästä nuorisotyöstä nuorisotiloilla. Työmuotoa ei tunnusteta vielä kunnolla.

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Opinnäytetyöni toteutettiin laadullisen tutkimuksen keinoin. Pyrkimykseni on tutkimuksellisten keinojen avulla, lähdemateriaaleihin nojaten ymmärtää nuorten verkkomaailman ilmiöitä sekä selvittää nuorten verkkoa hyödyntävän nuorisotyön tietämystä ja tarpeita. Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana voidaan pitää todellisen, moninaisen elämän kuvaamista ja siinä pyritään tutkimaan kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti sekä ymmärtämään ilmiötä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 157-219.) Hirsjärvi et al. (2008, 19) toteaa tutkimukseen ryhtyttävän usein siksi, että ongelmien ratkaiseminen ei suju jokapäiväisen ajattelun keinoin. Vaikka opinnäytetyössäni ei sinällään ole erityistä ongelmaa, koen ajatuksen soveltuvan myös tällaisen kehitystehtävän edessä.

6.1 Tutkimuksen motivaatio ja tausta

Olen henkilökohtaisesti ollut pitkään kiinnostunut verkkoa hyödyntävästä nuorisotyöstä. Suorittaessani työharjoittelua Verkessä, ajatus opinnäytetyöstä verkkoa hyödyntävän nuorisotyön äärellä sai vahvaa jalansijaa. Myös Espoon nuorisopalveluilla toteutettava verkkonuorisotyön kehittämisprojekti ohjasi ajatuksiani tutkimaan juurikin nuorten näkökulmaa verkkoa hyödyntävään nuorisotyöhön.

Eryteisesti nuorten näkökulma aihepiiriin kiehtoo mieltäni. Kuka tietää paremmin nuorten tavoista käyttää verkkoa kuin nuoret itse? Myös verkkoa hyödyntävän nuorisotyön äärellä parhaimmat asiantuntijat ovat nuorisotyön kohderyhmä ja verkon suurkuluttajat eli nuoret. Oman työn kehittämisen kannalta oli järkevintä kysyä espoolaisilta nuorisotilakävijöiltä aihepiiristä.

6.2 Tutkimuskysymykset ja tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyön avulla pyrin tuottamaan ymmärrystä nuorten verkkokäyttäytymisestä, selvittämään heidän tarpeitaan verkkoa hyödyntävälle nuorisotyölle sekä kartoittamaan sitä, tuntevatko nuoret ylipäänsä verkkoa hyödyntävän nuorisotyön palveluita ja millaisia tarpeita heillä mahdollisesti on liittyen verkkoa hyödyntävään nuorisotyöhön. Hirsjärvi et al. (2008, 219) sanoo ymmärtämiseen pyrkivässä tutkimustavassa käytettävän yleensä laadullista analyysia ja päätelmien tekoa. Tätä ymmärrystä ja tietoa nuorten näkökulmasta pyrin tuottamaan seuraavien tutkimuskysymysten kautta:

Tuntevatko 15-vuotiaat espoolaiset nuorisotilakävijät verkkoa hyödyntäviä nuorisotyön palveluja, tietävätkö kuinka oma nuorisotila käyttää nettiä toiminnassaan? Onko heillä tarvetta edellämainituille palveluille? Miten he käyttävät verkkoa ylipäänsä? Millä välineillä, millaisia palveluita, missä ympäristöissä? Tulisiko yksittäisen nuorisotilan hyödyntää verkkoa toiminnassaan? Miten? Kokevatko nuoret tärkeiksi nuorisotilan ohjaajan läsnäolon verkossa?

Vastauksia etsittiin haastattelujen avulla sekä peilaamalla teoreettisia lähtökohtia haastateltujen vastauksiin. Laadullisen tutkimuksen menetelmät soveltuivat parhaiten käsillä oleviin tutkimuskysymyksiin.

Etukäteen luomani ja nuorilla testaamani puolistrukturoitu haastattelulomake (Liite1) toimi keskustelun johdattajana ja antoi haastattelijalle runsaasti tilaa esittää lisäkysymyksiä. Haastattelurunko testattiin etukäteen Kivenlahden nuorisotilalla ja testauksen kautta muokkasin sitä nuorten kannalta ymmärrettävämmäksi. Testien kautta tuli ilmi, että aihe on hieman haastava nuorille.

Useaa kysymystä joutui myös avaamaan enemmän nuorille, jotta he saisivat vastattua edes jotain. Osa kysymyksistä, kuten numero 16 (*Miten nuorisopalvelut voisi tukea nuorten omaa toimintaa netin kautta?*) koettiin todella vaikeaksi. Pidin sen kuitenkin mukana, vaikka se oli myös haastattelijalle vaikea muotoilla. Koin sen joka tapauksessa antavan mahdollisesti uutta tietoa aiheesta. Osa kysymyksistä myös

sekoittui toisiinsa eli kysymyksiä ei esitetty kronologisessa järjestyksessä. Nuorilla oli vapaus puhua myös aiheen vierestä ja sen myös huomasi litterointivaiheessa.

Haastattelurungossa oli lämmittelykysymyksiä, joihin nuoren oli helppoa ja luontevaa vastata. Lämmittelykysymykset toimivat jääsärkijöinä ja helpottivat nuoren sopeutumista tilanteeseen. Haastattelurungossa olevien kysymysten lisäksi esitin tarvittaessa lisäkysymyksiä aiheesta sekä annoin esimerkkejä vaikkapa siitä, mikä on sovellus tai ympäristö, joissa nuorisohjaaja voisi toimia. Joidenkin kysymysten kohdalla jouduin johdattelemaan vahvasti saadakseni nuoret ymmärtämään mistä puhuin. Esimerkiksi verkkoa hyödyntävän nuorisotyön palvelut eivät auenneet helposti.

6.3 Tutkimuksen käytännön toteutus

Tutkimuksen perusjoukkona ovat 15-vuotiaat espoolaiset kuuden eri nuorisotilan kävijät. Kuusi nuorisotilaa valikoitui Espoon nuorisopalveluiden alueellisten ja kielellisten rajausten mukaisesti. Valitsin kuudelta eri alueelta kuusi eri nuorisotilaa mukaan selvitykseen ja näiltä nuorisotiloilta haastattelin yhteensä viittätoista nuorta.

Haastateltavat valikoituvat seuraavilta tiloilta: Tapiola, Olari, Kivenlahti, Karakallio, Juvanpuisto sekä ruotsinkielinen nuorisotila Sökö ungdomslokal. Haastatelluista tyttöjä oli viisi ja poikia kymmenen. Nuorisotiloilla käy ylipäänsä enemmän poikia, joten tyttöjen ja poikien suhde on siinä mielessä oikea.

Nuoret valikoituivat iän mukaan, ikärajaus oli 15 vuotta. Haastattelut toteutin yksilö- ja ryhmähaastatteluina nuorisotiloilla kunkin nuorisotilan aukioloaikojen puitteissa lokakuussa 2013. Haastatteluista kaksi oli kolmen hengen ryhmähaastatteluja, loput yhdeksän yksilöhaastatteluja. Nuorisotilat lupasivat käyttööni tilan, jossa haastattelut voitiin toteuttaa rauhassa ja luottamuksellisesti suljettujen ovien takana. Ainoastaan yksi haastateltava ei halunnut antaa haastattelua suljetussa tilassa, joten yksi haastatteluista tehtiin nuorisotilan ”olohuoneessa” muiden kuunnellessa ja kommentoidessa ympärillä. Tämän haastattelun tulokset jäivät hieman vaillinaisiksi ryhmäpaineen takia. Kaikki haastattelut tallennettiin Iphonen sanelimella.

6.4. Tutkimuseettiset näkökulmat

Hirsjärvi et al. (2008, 23) mainitsee tutkimuksen tekoon liittyvän monia erilaisia eettisiä kysymyksiä, jotka tutkijan on otettava huomioon. Olen pyrkinyt ottamaan eettiset näkökulmat huomioon tutkimusta tehdessäni. Ensimmäinen lähtökohtani tutkimuksen käytännön toteutuksen näkökulmasta oli tutkimusluvan saaminen haastatteluihin. Pyysin omalta työnantajaltani, Espoon nuorisopalveluilta lupaa toteuttaa haastattelut Espoon nuorisotiloilla. Espoon nuorisopalvelut tarjosi minulle tutkimusluvan kuudelle nuorisotilalle ja näin ollen sain luvan haastatella nuorisotilojen nuoria.

Jokainen haastateltava nuori sai itse päättää osallistuuko tutkimukseen, kieltäytyminen oli sallittua ja osa nuorista myös käytti oikeuttaan kieltäytyä. Jokaisen haastattelun aluksi haastateltaville kerrottiin tutkimuksesta ja sen sisällöstä sekä käytiin alustavasti läpi haastattelurunkoa. Haastateltaville kerrottiin miksi selvitystä tehdään ja mihin sitä käytetään. Lisäksi painotettiin vahvasti haastattelujen luottamuksellisuutta. Haastateltavien anonymiteetti on suojattu, koska tuloksista ei pysty päättelemään yksittäistä vastaajaa eikä heidän tietojaan edes kysytty haastattelujen aluksi.

Nuorisotiloille, jotka halusivat varmistaa nuorten läsnäolon haastatteluajankana, antamani kriteerit olivat yksinkertaisesti ikäryhmä ja nuorisotilan aktiivikävijyys. Tein myös vahvasti selväksi, etten halunnut ohjaajien valikoivan nuoria esimerkiksi nettiaktiivisuuden tai blogin kirjoittamisen kautta, vaan tarkoituksena oli saada kattaus perusnuorisotilakävijöistä. Ikäryhmä oli siis tärkein ja ainoa kriteeri haastateltaville. Osalla nuorisotiloista oli sanottu ikäryhmään kuuluville nuorille, että nyt olisi hyvä saada ääntänsä kuuluviin ja toivottu, että nuoret tulisivat paikalle tietyinä päivinä, tietyinä ajankohtana.

Joiden kysymysten osalla jouduin johdattelemaan nuoria asian äärelle, esimerkiksi selventääkseni mitä tarkoitan nuorisotyöllä netissä tai mitä tarkoittaa nuorten oma toiminta. En koe tätä tutkimuseettisesti hankalaksi, koska annoin lähinnä vain esimerkkejä siitä, mitä edellämäinittut asiat saattaisivat olla. Nuoret vastasivat oma

mielensä mukaisesti, johdattelun tarkoituksena oli ainoastaan avata aihetta hieman enemmän nuorille.

Tutkimuseettisesti katsottuna voidaan ajatella, että samanlaisen tutkimuksen voisi toistaa ja saada samankaltaiset tulokset, jos tutkimusryhmään valikoidaan nuorisotiloilla käyviä 15 - vuotiaita nuoria. Taustamuuttujien vähäisyys (ikäryhmä, nuorisotilan kävijyys) toki vaikuttaa tuloksiin jossain määrin. Jos tutkimuksen toistaa ja sattuu saamaan haastateltaviksi kaikki ne, jotka eivät nettiä juurikaan käytä, muuttuvat myös tuloksetkin. Tämä on kuitenkin hyvin epätodennäköistä, mutta mahdollista.

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tulokset analysoitiin teemoittelun ja luokittelun kautta. Haastattelut litteroin lähes täydellisesti. Haastatteluissa tuli vastaan epäolennaisia vastauksia aiheen kannalta, jotka jätin litteroimatta. Litteroimatta jäi myös lämmittelykysymykset. Litteroinnin jälkeen teemoittelin nuorten vastaukset ja niiden pohjalta pyrin vetämään johtopäätöksiä. Haastattelut nuoret ovat kaikki 15-vuotiaita ja sitaateissa olen jaotellut heidät sukupuolen perusteella: T - tunnus tarkoittaa tyttöä, P - tunnus poikaa. Sitaattien perässä oleva tunnus kertoo siis sukupuolen sekä järjestysnumeroilla 1-10 olen erotellut vastaajat toisistaan.

7.1 Nuorten netin käyttö

Suuri osa nuorista kuvasi itseään internetin liikkakäyttäjäksi ja kysyttäessä netin käytöstä, nuoret pääsääntöisesti kokivat käyttävänsä liikaa nettiä. Nuorista yksi käytti nettiä enintään tunnin päivässä eikä kokenut sitä liialliseksi. Tunneiksi laskettuina nuoret arvioivat käyttävänsä nettiä noin seitsemän tuntia päivässä. Seitsemän tunnin arvio on myös kovin suuntaa antava, koska osa nuorista sanoi käyttävänsä nettiä jatkuvasti ja usein myös huomaamattaan puhelimella. Monille nuorista joutui huomauttamaan kysyttäessä nettivälineistä, että myös älypuhelin on netin käytön

väline. Poikkeuksia sääntöön löytyi myös, haastateltavissa oli mukana myös yksi nuori, jolla ei ollut älypuhelinta.

”Mä käytän nettiä lähemmäs 8 tuntii päivittäin tietokoneella. Mul ei oo sellasta puhelinta millä pääsee nettiin.” (P1)

”Oon mä netissä jonkun tunnin päivässä, eiku enemmän. Ehkä kaks-kolme tuntia. Öisin aina koneella, päivisin puhelimella ja pelaan Pleikalla netissä kavereitten kaa. Hmm. Oikeesti mä muuten ehkä käytänki nettii paljon enemmän ku luulin. Ehkä sittenki välillä jopa kymmenen tuntii päivässä. On se kyl aika paljon sit.” (P9)

Haastattelemiani nuoret käyttivät nettiä ehdottomasti eniten puhelimella ja kaikilla älypuhelimien omaavilla oli nettiyhteys puhelimessa. Tietokonetta käytettiin netissä oloon lähinnä iltaisin kotona tai viikonloppuna ja pääsääntöisesti huomattavasti vähemmän kuin puhelimella. PlayStation3 - pelikonsolia käytti verkkopelaamisen kahdeksan haastatelluista. Tablettien käyttö oli hyvin marginaalista.

”Eniten mä käytän nettii kännykällä, ehkä vaan parina päivänä viikossa tietokoneella netissä. Pleikalla kans.” (P2)

”Kännykällä, Ipadilla ja Pleikalla. Tosi harvoin koneella.” (P4)

Tässä kappaleessa mainitsemiani nuorten suosimia netissä tehtäviä asioita ja käytettyjä palveluja on avattu liitteessä 2 (Liite2). Haastattelemilleni nuorille ehdottomasti tärkeintä netissä oli yhdessäolo ja yhteydenpito kavereiden kanssa monenlaisissa ympäristöissä. Some ja Nuoret- tutkimuksessa (2013) todetaan nuorten käyttävän sosiaalisen median palveluista eniten Facebookia. Tutkimus osoittaa myös yllättäen, että Bloggerin, Instagramin, Google+:n ja Tumblr:in käyttö oli laajaa nuorten keskuudessa. Omat haastatteluni kertovat Facebookista ja Instagramista samaa tarinaa, mutta yhtään mainintaa en saanut Bloggerista, Google+:sta tai Tumblr:ista. Ehdottomasti eniten netissä käytettiin Facebookia, kaikki nuoret mainitsivat palvelun moneen kertaan haastattelun aikana. Nuorista osa oli sitä mieltä, että Facebook vetelee jo viimeisiään, mutta myös nämä nuoret käyttivät sitä edelleen aktiivisesti. Netissä nuorten keskuudessa suosittua FB:n lisäksi oli: pelaaminen (Candycrush Saga, Fifa, Call of Duty), vlogien (videoblogi) seuraaminen, yhteydenpito kavereihin ja sukulaisiin Skypellä, YouTube-videoiden

katselu, musiikin kuuntelu Spotifysta, tiedon haku erilaisista teemoista (käytetyt mopot, työpaikat, tapahtumat), muut sosiaalisen median palvelut ja verkkoyhteisöt (MySpace, Irc-Galleria), sisällön tuottamiseen liittyvät palvelut (Instagram, YouTube), blogit sekä useaan otteeseen mainittu AskFm. Kännykällä lähes jokainen nuori käytti WhatsAppia, Kik Messengeriä sekä Instagramia. Nuoret mainitsivat myös käyttävänsä AskFm:ää lähestulkoon vain ja ainoastaan kännykällä, vaikka sitä voi käyttää myös koneella. Sähköpostin käyttö nuorilla rajoittui selkeästi siihen, jos tarvitsee rekisteröityä jollain tietyllä sähköpostiosoitteella johonkin palveluun, esimerkiksi Facebookiin.

”Käytän Instagramia ja Facebookia tosi paljon. Mä niinku seuraan AskFm:ää, mut en mä ite halua et multa kysytään. Seuraan Mopopoikii Youtubessa. Luen blogeja kaikest kiinnostavast. Ja ku meinaan ostaa mopon ens kesäks, ni katon niitä netistä.” (P4)

”Oon Facebookissa, pelaan Candycrushii, oon Skypessä ja juttelen kavereille ja välillä sukulaisillekin. Jos pitää rekisteröityä niinku johonkin, niin sit käytän sähköpostia, en muuten. Katon Youtubesta videoita. Katon vlogeja. AskFm:ää käytän tosi paljon.” (T4)

Suurin osa nuorista sanoi käyttävänsä eniten sosiaalisen median palveluita kuten jo edellä mainittiin. Käytetyin väline tähän oli älypuhelin. Sosiaalinen media ja Nuoret-tutkimuksen (2013) mukaan 75% nuorista käyttää sosiaalisen median palveluita puhelimella. Haastattelemistani nuorista ainoastaan yksi ei käyttänyt sosiaalisen median palveluita puhelimella, koska hänellä ei tarkoitukseen soveltuva puhelinta ollut. Monella nuorella myös korostui netin käyttö puhelimella, koska konetta osa heistä ei juurikaan käyttänyt.

(Paljonko netissä päivittäin) ”No, jos puhelimella käyttö lasketaan, kyllä mä aika paljon. No siis sellasii pätkiä. En sellasii pitkii aikoi kerrallaan, en niinku vaik tuntii putkeen. Facebookissa jatkuvasti kylläkin, pitää se tsekata varmaan kuuden minan välein.” (T3)

(Paljonko netissä päivittäin) ”Päivittäin vähän koko ajan, puhelimella just. ” (P3)

Joensuun (2011,17) mukaan nuorten verkon käyttöä kuvaavissa tutkimuksissa pojilla usein korostuu pelaaminen ja aktiivinen sisällöntuotanto kun taas tytöillä yhdessä olo ja hengailu. Näistä ei voida kuitenkaan vetää yleistävää johtopäätöstä, vaan yksilöllisyys pitää muistaa huomioida. Omissa haastattelutuloksissani joka

tapauksessa pojilla korostui vahvasti verkkopelaaminen. Suurin osa heistä mainitsi pelaavansa pelikonsolilla verkkopelejä niin tuttujen kuin myös tuntemattomien kanssa. Tätä näkökulmaa nostaisin esiin, koska Verken kuntakysely (2013) osoittaa nuorisotyöntekijöiden kokevan oman osaamisensa hieman vaillinaiseksi puhuttaessa digitaalisista peleistä ja verkkopelaamisesta. Verkkopelaaminen on vahva osa nuorisotilakävijöiden elämää ja tässä suhteessa myös nuorisotilan olisi hyvä kyetä tarjoamaan verkkopelaamista sekä mahdollisesti jopa pelinkehitystoimintaa.

”Pelaan räiskintäpelei, Änärii ja sit musiikkipelei. Sit välillä jotain Facebook-pelei.” (P3)

(Kysyttäessä mitä pelaa) ”Vähän kaikenlaista. Se vähän riippuu. Koneella mä yleensä pelaan yksin, mut sit jos mä pelaan Pleikal, ni sit mä pelaan enimmäkseen kavereitten ja välillä tuntemattomienkin kaa.” (P5)

Haastattelemistani nuorista suurin oli tuottanut itse sisältöä nettiin ja erityisen selvästi korostui valokuvaus ja videointi. Tämän hetken nuorten mediamaailmassa korostuu sosiaaliseen mediaan otetut kuvat, visuaalisuuden kasvanut rooli ja kuvaamiseen soveltuvien mobiililaitteiden yleistyminen (Rahna 2013,9). Haastattelemistani nuorista lähes jokainen mainitsi Instagramiin ja Facebookin otetut kuvat, muttei pitänyt sitä sisällöntuottamisena. Tyttöillä painottui vahvasti Instagram ja blogien kirjoittaminen, pojilla YouTube-videot ja Instagram. Huomattavaa on se, että lähes jokainen nuorista sanoi tuottaneensa sisältöä nettiin aiemmin. Toisin sanoen heidän mielestään sisällön tuottaminen oli asia, joka kuuluu varhaisteini-ikään ja nyt 15-vuotiaina nuoret kokevat olevansa jo hieman iäkkäitä tuottamaan sisältöä. Kuvien ottaminen Instagramiin oli lähes jokaisen haastatellun nuoren tapa tuottaa sisältöä nettiin. Sitä nuoret itse eivät kylläkään pitäneet sisällön tuottamisena. Myöskään Facebook-päivityksiä tai kuvien sekä videoiden lisäämistä Facebookin ei pidetty sisällön tuottamisena, vaan lähinnä tapana. Tytöistä suurin osa oli kirjoittanut blogia nuorempana, nyt sitä pidettiin lähinnä nolona. Osa nuorista oli kuitenkin mukana tuottamassa yhteisiä blogeja, esimerkiksi luokan tai nuorisotilan blogia. Nuoret kokivat tällaiset blogit kuitenkin enemmän opettajien ja ohjaajien jutuksi kuin omakseen.

” Emmä ite tee mitään sisältöä, muuta ku otan kuvii Instagramiin, jos se nyt sit lasketaan.” (P3)

”No oon mä joskus kuvannu jotai skeittivideoita ja laittanu YouTubeen, mut en enää. Ku emmä skeittaa enää. Otan mä Instagramiin kuvia. Me kirjoitetaan luokan kaa sellasta blogia, mut en mä oo koskaan sitä kirjottanu, joskus vaan jotain huudellu et mitä siihen vois laittaa.” (P4)

”Kyl mä välillä. Teen Youtubeen videoita. Veli tekee ite pelejä, niin oon auttanu sitä.” (P1)

Haastatelluista kaikki tapasivat kavereitaan myös verkkoympäristöissä lähes päivittäin. Nuoria liikkeellä- tutkimuksen (2013, 25) mukaan 15-19-vuotiaista nuorista 78% pitää yhteyttä kavereihinsa lähes päivittäin netin kautta. Haastatellut nuorisotilan kävijät olivat siis hitusen aktiivisempia nettiyhteydenpidossa kuin keskimääräisesti 15-19-vuotiaat.

(Kavereiden tapaaminen netissä) ”Joo, varsinki ku pelaa. Ja just noilla kännysovelluksilla (WhatsApp, Kik). Ja Facebookissa.” (P3)

(Kavereiden tapaaminen netissä) ”Joo, Skypessä ja Facessa.” (T4)

Aiemmin viittasin Rahnan (2013,10) ajatukseen siitä, että verkkopalvelut ja mobiililaitteiden yleistyminen ovat muuttaneet yhteydenpitoa ja tarjonneet erilaisia mahdollisuuksia vuorovaikutukseen. Nuorten haastatteluissa tämä näkyi erityisen selvästi. Eniten mainintoja kavereiden tapaamiseen netissä saivat Facebook ja sen chat-ominaisuus sekä AskFm, lukuisia mainintoja sai myös Skype. Erikoista tässä on se, että nuorista lähes jokainen mainitsi käyttävänsä WhatsAppia tai Kik Messengeriä, mutta nuoret eivät kokeneet niiden käyttöä kavereiden tapaamiseksi verkkoympäristöissä, vaan enemmänkin tekstiviestin korvaajiksi. Nuoret tapaavat kavereitaan myös Instagramissa. Myös pelimaailmoissa tapahtuu paljon kavereiden kohtaamista. Verkkoympäristöissä nuoret juttelevat kavereidensa kanssa samalla tavalla kuin kasvokkainkin, suurin ero löytyy siitä, että verkkoympäristöissä käytetään vähemmän puhetta ja enemmän tekstiä.

(Missä tapaa kavereitaan?) ”No just Pleikalla ja niinku Kikis ja WhatsAppissa, Instagramis. Ja tietty Facebookissa ja sit AskFm:ssä.” (P6)

(Missä tapaa kavereitaan?) ”Facebookin chatissa. Nii ja Whatsappin kautta. Ja tietty pelatessa.” (P7)

7.2 Nuorisotyö netissä

Nuorilla ei ollut selkeää käsitystä siitä, mitä kaikkea netissä oleva nuorisotyö on tai voisi olla. Nuoret eivät myöskään hahmota mitä kaikkea on nuorisotyö, joten sinänsä on ymmärrettävää ettei myöskään termiä ”verkkoa hyödyntävä nuorisotyö” tunneta laajalti. Termistö on vaikeaa myös aikuisille. Kysyttäessä, onko törmännyt nuorisotyöhön netissä, lähes jokainen nuori sanoi aluksi ei, mutta johdattelun kautta nuoret tunnistivat asian paremmin. Johdattelun avulla sain esille joitakin ajatuksia nuorisotyöstä netissä. Erityisen paljon mainintoja saivat erilaiset Facebook-yhteisöt, kuten Suomen poliisit sekä nuoriso-ohjaajien Facebook-tilit ja nuorisotilojen Facebook-sivut. Osa nuorista tunnisti VerkkoTerkkarit nimeltä ja jouluisen Pelastakaa Lapset ry:n Mantelichatin. Nuoret eivät tunnistanee esimerkiksi Netaria tai Pulmakulmaa, mutta osa tytöistä oli törmännyt nuorisotyöhön demi.fi:ssä. Tutuinta nuorille olivat omat nuoriso-ohjaajat Facebookissa.

”Siis oon Facebookis, niin näkyy aika usein just niinku ku mä oon tilannu tai seuraan semmost niinku poliisi-sivua (Suomen poliisit), ni siel aika usein puhutaan näist koulukiusaamisista tai tämmösist välillä. Ne tulee newsfeediin ne jutut.” (P5)

”Ainakin nuorisotilan ohjaajat on Facebookissa, mut en muuten tiä kyl yhtään.” (T1)

Kuten aiemmin jo mainitsin, nuorten oli vaikea tunnistaa käsitettä nuorisotyö netissä. Muutkin tutkimukset ovat päättyneet samaan lopputulokseen. Viilomaan (2010) opinnäytetyö verkkoa hyödyntävän nuorisotyön tiimoilta osoitti nuorten näkevän verkkonuorisotyön ongelmalähtöisesti, toisin sanoen he kokivat nuorisotyön nettipalvelut tarkoitetuksi nuorille, jotka tarvitsevat apua. Espoolaisten nuorisotilakävijöiden haastattelut taas osoittavat, etteivät nuoret ylipäättään tunnista verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä kokonaisuutena. Tämä osaltaan liittyy myös siihen, ettei verkkoa hyödyntävän nuorisotyön ole tarkoituskaan olla yksittäinen osa nuorisotyötä, vaan se tulisi linkittää johonkin olemassa olevaan toimintaan, kuten vaikkapa avoimeen nuorisotilatyöhön. Nuorille myös avautui helpommin ajatus oman nuorisotilan nuoriso-ohjaajista netissä. Puhuttaessa siitä, kuinka nuorisotilan ohjaajat voisivat hyödyntää nettiä tai toimia netissä, mainintoja saivat muun muassa kysymys-vastauspalstat, verkkopelaaminen sekä

Facebookin chat-ominaisuus. Kovin innovatiivisia ideoita nuorilta ei löytynyt, koska heidän oli vaikea mieltää se, mitä nuorisotyö netissä voisi olla.

”Emmä tiä, kyl se varmaan jotenkin, nyt ei tuu mieleen mitään. Tai vois ehkä olla jotain, et vastais nuorten kysymyksiin netissä. Ku te kaikki tiätte eri asioista, ni se ois hyvä ehkä. Silleen niinku et miesohjaaja vaikka vois vastaila johonki poikien kysymyksiin ja sä tyttöjen. Ja voisitte olla useemmin siel Facebookissa.” (P5)

(Miten sun mielestä nettiä vois hyödyntää nuorisotyössä?) ”Ei tuu mieleen mitään.” (P2)

Yksimielisyyttä ei myöskään löytynyt kysymykseen: Kuka tekee nuorisotyötä netissä? Osa nuorista näki vain nuoriso-ohjaajat netissä, osa pystyi mieltämään myös esimerkiksi poliisien tekevän nuorisotyötä netissä. Kysymyksen asetteluun olisi voinut myös kiinnittää enemmän huomiota. Jälkiviisaana totean, että olisi voinut kysyä vaikkapa aikuisista, jotka toimivat nuorten parissa netissä tai jotain muuta vastaavaa. Ehkä asia olisi auennut hieman paremmin nuorille toisenlaisilla termeillä. Fobba on ehkä yksi tunnetuimpia poliiseja netissä ja hänet lähes kaikki tunnistivat kysyttäessä. Nuoret eivät joka tapauksessa pystyneet kunnolla yhdistämään nuorisotyötä ja poliisin toimintaa. Tähän voi myös viitata tuo termistön hankaluus, toisin sanoen nuorisotyö-sanan käyttö. Yksikään nuori ei maininnut terveydenhoitajia, sosiaaliohjaajia, seurakunnan työntekijöitä, järjestöjen työntekijöitä tai muita sosiaali- ja terveystalouden ammattilaisia. Osa nuorista kuitenkin tunsi esimerkiksi Verkkoterkkarit, mutta ei mieltänyt sitä nuorisotyön piiriin kuuluvaksi. Verkkoterkkarien työtä pidettiin enemmän koulumaailman piiriin kuuluvaksi toiminnaksi. Tässä todella voi olla kyseessä myös hieman hämäävä kysymyksen asettelu.

”No ainakin melkeen kaikki nuokkuohjaajat on Facebookissa. Niin ja Fobba. Onhan netissä sit kysymysvastaupalstori, mut emmä tiä kuka niitä tekee.” (T2)

”Siis ainakin nuorisotilan ohjaajat on Facebookissa, mut en muuten kyl tiä kuka nuorisotyötä tekee netissä.” (P2)

Nuoret kokivat vahvasti ohjaajan kanssa keskustelemisen olevan pitkälti samaa niin nuorisotilalla kuin sosiaalisen median palveluissa. Selkeää jakoa kasvokkaisen kohtaamisen ja nettikohtaamisen välille ei tehty. Nuorten mielestä

nämä kaksi eivät sulje toisiaan pois, kohtaamista voi siis tapahtua niin reaali maailmassakin kuin nettimaailmassa. Verkkoa hyödyntävä nuorisotyö nähdään siis myös nuoren maailmassa selkeästi lisäarvona tilalla tehtävälle nuorisotyölle, vaikka nuorten olikin vaikea mieltää ylipäätään mitä verkkoa hyödyntävä nuorisotyö on. Selkeästi korostui myös se, että nuoret pitivät netissä kohtaamista osaltaan helpompana kuin kasvokkain kohtaamista. Myös ohjaajien näkökulma asiaan oli samantyyppinen Verken kuntakyselyn raportin (2013, 8) mukaan useat vastaajat pitivät internetiä kohtaamis- ja neuvontatyötä helpottavana elementtinä.

”No onhan se hyvä et te pystytte puuttuu tietokoneelta käsinkin noihin juttui et ei pelkästään et jos me tullaan tänne ni silloin pystyy vaan, ni oishan se hyvä jos Facebookin kautta pystyis vaik kertoo teille heti jos on jotain. Samahan se on puhuuko siellä vai kasvotusten, sinänsä aika sama asia.”(P5)

”Ja jos on asiaa jollekin tietylle ohjaajalle ja sitä ei viitti sanoo naamasta naamaan, ni tai kysyy jotain, ni se vois olla helpompaa Facessa.” (P4)

Osa nuorista toivoi vahvasti ohjaajien läsnäoloa netissä silloin kun nuorisotilat ovat kiinni eli maanantaisin ja tiistaisin sekä iltapäivisin, kun tila on suljettu ”isoilta” ja avoinna 3-6-luokkalaisille. Usein nousi esille yhteydenoton mahdollinen nopeus netissä verrattuna reaaliaikaiseen kohtaamiseen. Monikaan ei uskonut itse tarvitsevana ohjaajan läsnäoloa, mutta koki sen olevan hyödyllistä jollekin muulle. Nuoret ajattelivat vahvasti asiaa esimerkiksi kiusattujen nuorten kautta, monesti nuoret mainitsivat sen, että netin kautta voi kertoa myös ”noloja” asioita, joita ei kasvotusten kehtaisi sanoa. Ohjaajan kohtaamista netissä pidettiin siis hieman helpompana kuin kasvokkain. Parhaana tapana tälle kasvokkain kohtaamiselle pidettiin Facebookia ja erityisesti sen chat-ominaisuutta. Muutamia mainintoja sai myös WhatsApp, joka koettiin vielä nopeammaksi keinoksi saada yhteys ohjaajaan kuin Facebook. Nuoriin mahtui myös muutama sellainen, joka koki nuoriso-ohjaajat netissä täysin turhiksi.

”Ku nuokku on kii ja te ootte täällä heilumassa toimistossa, ni ois hyvä että teijät sais kii sillonki, jos tulee jotain huolii, ni pystyis sanoo sen Facebookin kautta. Et ei tarte sit oottaa keskiviikkoon asti, niinku et pääsee tänne juttelee. Sinänsä silleen mitä nopeemmin saat sen alta pois, ni sitä parempi, sinänsä. Ja ois se kiva jutella ihan turhiakin, silleen muuten vaan. Ku on tylsää, niin sama se on kenen kaa juttelee, kelpaa ohjaajakin.” (P5)

”Joo, koska mun mielestä ne on paljon helpommin lähestyttävii ku ne on myös siellä. Siellä on ne on samal tasol nuorten kaa, jollain taval.” (T2)

”Turhaa. No ku emmä tarvi niitä siellä.” (P7)

Espoon alueellisten nuorisopalvelujen työntekijöistä noin 80% käyttää työaikaansa internetiä hyödyntävään nuorisotyöhön 0-2 tuntia viikossa. Noin 75% espoolaisista alueellisen nuorisotyön ohjaajista sanoo, ettei työaikaa ole resursoitu verkossa tehtävään työhön. (Verken kuntakysely, Espoon alueellisten nuorisotyöntekijöiden tulokset 2013). Vähäiset tuntimäärät ja se, ettei verkkoa hyödyntävää työtä tunnusteta tai määritellä työajan resursoinnin kautta ehkä osittain selittää nuorten vastauksia siitä, onko nuoriso-ohjaaja tavoitettavissa netitse. Kysyttäessä nuorilta siitä, saavatko he tarpeeksi nopeasti yhteyden nuoriso-ohjaajaan netitse, vastauksista löytyi hieman vaihtelua. Toiset nuoret kokivat, että saavat, mutta eivät olleet varmoja kuinka usein ohjaajat ovat esimerkiksi Facebookissa. Toiset nuoret kokivat, että ohjaajat eivät koskaan ole Facebookissa, muuten kuin laittaessaan tilapäiviyksen, joka usein on vaan tapahtuman mainos tai linkki johonkin kyselyyn. Monet eivät myöskään osanneet sanoa mitään ohjaajien läsnäolosta verkossa, koska eivät olleet tarvinneet kovin nopeaa yhteyttä ohjaajaan. Vastauksissa oli vahvaa hajontaa eri tilojen välillä, toisilla tiloilla ohjaajat olivat selkeästi aktiivisempia verkkomaailmassa, toisilla tiloilla verkon käyttö työtehtäviin oli paljon vähäisempää.

”Jos tarvitsisin, niin saisin. Ainakin tiistaisin usein joku ohjaaja on Facebookissa.” (P6)

”En kauheen nopeesti, mut saa sen yhteyden. No aina ku sä oot paikalla (Facebookissa). Sä oot kyl harvoin paikalla.” (T4)

”Joo, yks ohjaaja on siellä melkeen aina. Jos pistää Faceen jotain, ni kyl tunnissa saa vastauksen, mut ei esimerkiks sunnuntaina kuitenkaan. Mut noin niinku arkena, tai sillon ku nuokku on auki.” (P9)

Nuoret kokivat nuoriso-ohjaajien tavat käyttää nettiä hyödykseen melko riittämättömiksi. Paljon kiinnitettiin huomiota siihen, etteivät ohjaajat käytä juurikaan muuta verkossa olevaa palvelua kuin Facebookia työvälineenä eivätkä sitäkään kovinkaan laaja-alaisesti. Facebookia käytetään nuorten mielestä

enimmäkseen tiedotukseen sekä markkinointiin ja nuoret kokivat sen hieman turhana sekä ärsyttävänä ja nuoren uutisvirta voi olla toisinaan täynnä nuorisohjaajien jakamaa tiedotustyyppistä postia ja linkkejä kyselyihin. Selkeästi omaan nuorisotilaan liittyvät ohjaajien postaukset koettiin hyväksi, mutta yleisemmällä tasolla esimerkiksi postaukset nuoriin liittyvistä asioista enemmän ärsyttivät kuin herättivät mielenkiintoa asiaa kohtaan. Nuoret toivovat oikeaa vuorovaikutusta netin välityksellä, todellista läsnäoloa netissä. Selkeästi toivottiin vähemmän postauksia ja enemmän kommentointia nuorten päivityksiin tai kuviin. Myös reaaliaikainen keskustelu ohjaajan kanssa koettiin suotavaksi ja nuoret toivoivat myös ohjaajan tekemän aloitteen chat-keskusteluun. Nuoret toivovat selkeästi nopeampaa kontaktia ohjaajaan tarvittaessa. Vaikka nuoret kokivat ohjaajien tavat hyödyntää verkkoa työssään riittämättömiksi, nuorilla ei ollut juurikaan ideoita siitä kuinka verkkoa voisi hyödyntää nuorisotilalla. Osalle nuorista Facebook oli täysin riittävä keino hyödyntää verkkoa nuorisotyössä, osa nuorista kaipasi jotain lisää, mutta se mitä se olisi, jäi määrittämättä.

”Sit toisaalta se, et niinku sitä pitäis tehdä vielä enemmän et niinku ohjaajat kävis nuorten omis profiileissa, tavallaan niinku näkis enemmän sitä mitä ne nuoret oikeesti tekee siellä. Mä en kyl tiä mitä nuorisohjaaja tekee Facebookis, muuta ku silleen omii juttui. Mut et, se et oikeest voi heittää vaik kommentin sivulle, kosk se voi olla oikeesti ihan kivakin. Et niinku siel tapahtuu siel netis tosi paljon vuorovaikutusta, niin sit et ne aikuiset myös näkis sen ja myös vois reagoida, jos näkyy jotain hälyyttävää. Muuten mun mielestä ainakin se nuorisotyö toimii tosi kivasti jo Facebookissa, siel on jo tosi paljon ohjaajii. Vähän aikaa sit ei ollu melkeen ketään, se on siis yleistyny tosi paljon. Ohjaajat on tosi helposti löydettävissä sieltä, ku kaikilla lukee se joku nuokku.” (T2)

”Aa, joo on ne ohjaajat Facebookissa, mut se on mun mielest vähän niinku ärsyttävää ja turhaa. Ne laittaa ain jotain viestei ja sit ne on aina vaa jotai nuorisojuttui ja sen pitäis olla niinku mun ja mun kavereitten juttu.” (P6)

Nuorisotiloilla nuorten osallisuutta pyritään lisäämään tilakokousten avulla. Nämä kokoukset ovat useimmiten kerran kuussa olevia tilaisuuksia, joihin ohjaajat tekevät esityslistan, jossa käydään läpi tulevia tapahtumia, keskustellaan nuorisotilan asioista sekä kerätään nuorilta toiveita niin hankintoihin kuin sääntöihin liittyen ja kaikkea siltä väliltä. Nuorilta usein edellytetään kokoukseen osallistumista, toisin sanoen muut toiminnot nuorisotilalla menevät jäihin kokouksen ajaksi. Osa nuorista aina poistuu paikalta tilakokouksen alkaessa,

koska eivät halua osallistua. Kysyttäessä tilakokousten pitämisestä netissä, nuorten mielipiteet jakoutuivat selvästi. Osa nuorista ei nähnyt asiassa mitään järkeä, koska eivät halua osallistua kokoukseen ollessaan tilalla vaan mieluummin poistuvat kokouksen ajaksi, joten he eivät todellakaan osallistuisi kokouksiin netissä. Osa nuorista näki nettikokouksessa paljon hyvää, mutta koki sen hankalaksi toteuttaa. Osalla tiloista ei laiteta tilakokousmuistioita Facebookiin tai muuhun vastaavaan palveluun ja sitä kaivattiin. Tapahtumasuunnittelu netissä sai osakseen positiivista huomiota, mutta toimintaympäristöjä suunnittelulle netissä ei löytynyt.

”Se vois olla vähän hankalaa. Paikan päällä on parempi. Facebookissa vois olla ne asiat mitä siel on käyty vaik.” (T5)

”Tilakokouksessa käsitellyt asiat vois laittaa nettiin. Ja sit ehkä jopa sen niinku mihin kirjoitetaan ennen kokousta ne asiat mitä aiotaan käydä läpi (esityslista). Tapahtumaa ois kiva suunnitella netissä, mut ehkä se on käytännössä aika mahotonta.” (P8)

”Sehän ois helvetin paljon helpompaa. Viimeks ku suunniteltiin, ni oli nihkeetä ku kaikki ei ikinä päässy tänne just silloin ku ois pitäny. Ois helpompi sopia se aikakin, ku nuokun ei ois pakko olla auki just silloin. Ja sit vois suunnitella yhdessä vaik toisen nuokun kaa jotain.” (P1)

Yksi kysymys liittyi nuorten oman toiminnan tukemiseen netissä. Kysymys koettiin todella hankalaksi ja avasin sitä esimerkkien kautta. Nuoret kokivat nuoren oman toiminnan tukemisen tärkeäksi, mutta näkivät sen helpommaksi perinteisten tapojen kautta. Nuorilla oli myös kovin kyyninen asenne sitä kohtaan, onko nuorten toiveilla ja aloitteilla mitään merkitystä. Suurin osa nuorista koki, etteivät heidän tekemänsä aloitteet johda mihinkään. Toisaalta suurin osa heistä ei ollut ikinä sellaista tehnytkään, vaan käsitys perustui oletuksiin. Nuorisotiloilla tehdyt aloitteet, jotka liittyivät selkeästi tilan asioihin, koettiin hyväksi ja toimivaksi metodiksi. Nettipohjaisia kanavia nuoret eivät tunteneet eikä heillä ollut ideoita siihen, kuinka nuorten omaehtoista toimintaa voisi tukea netitse. Myöskään Aloitekanavaa ei laajalti tunnettu nuorten keskuudessa.

(Kysyttäessä miten nuorten omaa toimintaa voisi netitse tukea) ”No vois levittää sitä tietoa, miten nuoret voi toimia ite. Täällä me itse asiassa tehtiin kaks vuotta sitten aloite skeittipuistosta tänne.. No jaa, nyt se sitten on siellä jossain pinojen alla eikä mitään tapahtunu.” (P1)

(Kysyttäessä voisiko nuorten omaa toimintaa tukea jotenkin netitse) ”Ilman muuta voi. Sehän vähän onki se ongelma, ettei sitä tukee aina saa tarpeeks, mut emmä tiä miten sit vois tukee.” (P10)

Erityisesti Aloitekanavan tuntemattomuus nuorille jäi pohdituttamaan ja päätin ensimmäisten haastattelujen jälkeen kysyä sitä viimeisenä kysymyksenä jokaiselta haastatellulta. Haastatelluista neljällä oli edes jonkunlainen käsitys Aloitekanavasta, mutta eivät hekään sitä olleet käyttäneet. Suurin osa nuorista ei tunnistanut Aloitekanavaa. Selitettyäni heille Aloitekanavan, he vertasivat sitä usein aikuisten kansalaisaloitteeseen, joka oli tuttu erityisesti ”pakkoruotsin” poistamista koskevan aloitteen ja tasa-arvoisen avioliittolain aloitteen kautta. Nuorten yleisenä osallistumisen muotona voidaankin pitää vetoomusten ja aloitteiden allekirjoittamista (Haltia-Nurmi & af Ursin 2013,73). Haastattelemi nuoret myös mainitsivat allekirjoittaneensa aloitteita ja vetoomuksia muun muassa kirjastoissa ja kauppakeskuksissa. Toisin sanoen tutumpia tapoja vaikuttaa myös näille digiajan kasvateille oli turuilla ja toreilla tapahtuva nimien keräys. Mielenkiintoista ja osittain jopa hieman hämmentävää. Nuorisotiloilla on pyritty pitämään Aloitekanavaa esillä, mutta nuoret eivät ole suuremmin siitä innostuneet. Nuoret ovat innokkaasti tehneet paperisia aloitteita monella nuorisotilalla ja sitä kautta saaneetkin joitakin nuorisotilaan liittyviä muutoksia aikaiseksi. Ehkä tämä toimii paremmin ainakin nuorisotiloilla käyvien nuorten keskuudessa kuin nettipohjaiset aloitteen teko – kanavat.

”Mikä helvetti on Aloitekanava?” (P8)

(Kysyttäessä tietääkö mikä on Aloitekanava)” En kunnolla, oon kuullu joskus.” (T5)

7.3 Nuorisotilojen tekniset edellytykset verkkoa hyödyntävälle nuorisotyölle

Verkon käyttöön tarkoitetut välineistöt ja infrastruktuurit nuorisotiloilla hankaloittavat verkkoa hyödyntävän nuorisotyön kehitystä. Espoon nuorisopalveluiden ohjaajista 80% pitää internetin käyttöä työvälineenä estävänä seikkana erityisesti riittämätöntä välineistöä. Myös langattoman internet-yhteyden puuttuminen nuorisotiloilta koettiin hankalaksi ja se, ettei työntekijöillä ole

riittävästi tietokoneita käytössään, useimmiten kaksi tietokonetta jaetaan usean työntekijän kesken. (Verken kuntakysely, Espoon tulokset 2013.)

Kokemus on hyvin samantyyppinen myös nuorten haastatteluissa. Nuorisotilojen tietotekniset laitteistot koettiin osaltaan täysin riittäviksi, osaltaan hieman puutteellisiksi. Tilalla, jolla kehitetään pelitoimintaa ja jossa näin ollen on enemmän kuin yksi tietokone ja yksi pelikonsoli, lisälaitteita ei kaivattu. Muilla tiloilla nuoret kokivat lisätietokoneet pääosin turhiksi, koska ”kaikilla on kännyssä netti, ei siihen konetta tarvita”, mutta pelikonsoleita kaivattiin nettiin erityisesti verkkopelaamisen mahdollistamiseksi. Eniten keskustelua herättikin PlayStation3:n ja yhdellä tilalla Xboxin saaminen nettiin. Espoon nuorisopalvelut koordinoi tänä vuonna valtakunnallista nuorisotilojen välistä NHL-liigaa, joka pelataan PlayStation3:lla verkon välityksellä. Ongelmana on se, etteivät pelikonsolit ole netissä. Aiemmin mainitsemani Labra-projektin myötä tilanteeseen todennäköisesti saadaan helpotusta ja osa nuorisotiloista saa pelikonsolin nettiin jo tämän vuoden aikana. Nuoret selkeästi haluavat tätä ja näin ollen olisi täysin perusteltua saada jokaisen nuorisotilan käyttöön verkkopelaamisen mahdollistava pelikonsoli. Pelaajabarometri (2011) osoittaa, että 99,4% 10-19-vuotiaista pelaa digitaalisia pelejä. Perusteet verkkopelaamisen mahdollistamiselle on siis selkeästi olemassa. Nuoret kokivat ajatuksen ohjaajan kanssa pelaamisesta pääsääntöisesti positiivisena ja painottivat myös sitä, että verkossa voisi pelata myös silloin kuin ei itse ole nuorisotilalla tai jos joku kavero ei ole tilalla.

”Pleikka netissä ois hyvä, vois vaik pelata kipeenäkin kotoo käsin nuokussa oljoitten kaa. Joskus oli se niinku Änäriiliiga, ja sit oltais haluttu osallistuu niinku, mut ei voitu koska ei ollu sitä nettii Pleikassa. Mä oisin voinu tuoda himasta mikinki, jos ois tahtonu huutaa jotain.” (P5)

”Ja Pleikka sais todellakin olla netissä, et vois pelaa vaik sellasten kavereitten kaa jotka ei just nyt oo täällä.” (P7)

”Pleikalle yritetään tällä hetkellä järkätä noita nettiyhteyksiä, et vois pelata niinku nuokkareitten välisii liigoja.” (P1)

Ohjaajien käyttöön kaivattiin älypuhelimia, jotta esimerkiksi WhatsAppin tai Kik Messengerin käyttö olisi mahdollista ohjaajien ja nuorten välillä. Nuorisotilan asioista tiedottamiseen, esimerkiksi äkilliseen nuorisotilan sulkemiseen liittyvien

asioiden tiedottaminen olisi nuorten mielestä tervetullut lisä nuorisotilan oveen kiinnitettäviin lappuihin. Osa nuorista koki tällaisen mahdollisuuden lisäävän ”mitä kuuluu”- tyyppistä, tekstiviestin omaista nopeaa viestintää. Nuoret näkivät älypuhelinnopeuttavan viestintää nuorten ja ohjaajien välillä. Toisaalta tämäkin koettiin hieman turhaksi ”hifistelyksi.” Tablettien käyttöä nuorisotiloilla ei juurikaan kaivattu, yksittäiset vastaajat olivat niiden puolesta, mutta pääsääntöisesti tabletit koettiin ”varastamisriskiksi” ja helposti rikkoutuviksi turhiksi välineiksi. Tablettien puolesta puhuivat enemmän ohjaajat kuin nuoret.

”Joo, vois vaik olla älypuhelimet ni vois viestitellä ilmaseks just vaik WhatsAppilla. Mut onhan se nyt oikeesti aika samantekevää.” (P3)

(Kysyttäessä samoissa ympäristöissä toimimisesta) ”Ehkä joo, voishan teil olla puhelimissa vaik WhatsAppi, ni vois viestitellä ilmaseks. (Haastattelija huomauttaa, ettei nuorisotiloilla ole käytössä älypuhelimia) What? No ei oo todellista. Ootteks vähän jäljes?” (T5)

”Mut ei tolla kivikautisella Nokiolla mitään tee netissä. Jos ois älypuhelin, ni se nopeuttais ja halventais yhteydenpitoo tänne.” (P9)

8 POHDINTAA

Opinnäytetyöni pääasiallisena tavoitteena oli selvittää nuorten verkon käyttötapoja sekä sitä, tunnistavatko nuoret verkkoa hyödyntävän nuorisotyön palveluja ja onko heillä tarvetta niille. Näihin löytyi haastattelujen kautta nuorten näkökulmia. Kun vedetään yhteen tuloksia, niin selkeästi nousee esille muutama seikka. Nuorten haastattelujen perusteella voidaan todeta, etteivät nuoret kunnolla tunnista verkkoa hyödyntävän nuorisotyön palveluita eivätkä niitä osaa nimetä. Nuorilla on joka tapauksessa tarve verkkoa hyödyntävälle nuorisotyölle. Myös kunnallisen nuorisotyön avoimessa nuorisotilatyydyssä toimivien ohjaajien olisi syytä olla läsnä verkossa.

Se, etteivät nuoret tunnistaneet verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä kunnolla, voi osaltaan olla kiinni termistöistä mitä haastattelussa käytettiin. Osaltaan myös

nuorisotyön tunnistaminen on nuorelle haastavaa. Nuorten oli vaikeaa nähdä oman nuorisotilan yli, tunnistaa laajasti verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä ja sitä tekeviä tahoja. Nuorille selkeästi tärkeintä on oman, tutun nuoriso-ohjaajan läsnäolo netissä ja oman nuorisotilan tavat käyttää nettiä nuorisotyössä myös pääsääntöisesti tunnistettiin. Nuorten toiveet koskivat eniten reaaliaikaista läsnäoloa verkossa silloin kuin nuorisotilat ovat kiinni.

Alueellisten nuorisopalvelujen näkökulmasta nuorten haastattelujen tulokset kertovat siitä, että olisi hyvä saada kohtuullinen määrä lisää resursseja verkkoa hyödyntävään nuorisotyöhön sekä koulutusta aihepiiriin pariin. Paremmat verkkoyhteydet ja välineistöt, resurssoitu aika verkossa tehtävään työhön, selkeät pelisäännöt, nuorten verkkokulttuurien tunteminen ja niiden perässä pysyminen sekä koulutus verkkoa hyödyntävän nuorisotyön teemoista voisi olla hyödyksi monelle nuorisotilan työntekijälle. Erityisen paljon kiinnittäisin huomiota koulutukseen verkkoa hyödyntävän nuorisotyön äärelle. Verken kuntakyselyn (2013) mukaan Espoon alueellisten nuorisopalvelujen työntekijöistä 80% ei ollut viimeisen vuoden aikana osallistunut koulutukseen aiheen tiimoilta. Koulutus asian äärelle olisi tärkeää, muutenkin kuin vain laitteiston osalta. Olisi hyvä tutustua nuorten verkkokulttuureihin sekä tietää, missä nuoret aikaansa viettävät. Erilaisten palvelujen käyttöön ottoon voisi olla myös syytä saada koulutusta. Työmuoto ei kehity ilman koulutusta.

Yksittäisenä suurena haasteena verkkoa hyödyntävän nuorisotyön saralla ovat laitteet ja infrastruktuuri. Usein nuorisotilojen laitteet ovat vanhentuneita, ohjelmistot vielä vanhentuneempia ja kuntaverkko on hidas eikä salli työntekijöiden tai nuorten tehdä mitään latauksia koneille. Estot ovat usein kohtuuttomia eivätkä salli muutoksien tekemistä. Pelikonsolit eivät pääsääntöisesti ole verkossa eikä niillä näin ollen voida pelata verkon yli. Koneet sallivat kyllä yhteisöpalveluiden käytön, mutta esimerkiksi videoiden leikkausohjelmia tai muita vastaavia ei koneille voi yksittäinen työntekijä asentaa. Uskon, että tilanne tulee lähivuosina muuttumaan eli toivoa ei ole vielä menetetty.

Nettiä käytetään nuorten keskuudessa enenevässä määrin mobiililaitteilla ja tähän kehitykseen olisi myös nuorisotyön hyvä tulla mukaan esimerkiksi työkäyttöön tarkoitettujen älypuhelimien myötä. Yhteydenpito nuoriin voisi parhaimmillaan

lisääntyä ja vähintäänkin nopeutua. Toinen näkökulma tähän ajatusmalliin toki on se, ettei kaikilla nuorilla ole käytössään älypuhelinta ja se voisi eriarvoistaa mahdollisuuksia osallistua toimintaan. Edullisten älypuhelinien aikana nuori, jolla ei ole älypuhelinta, kuuluu selvään vähemmistöön. Joka tapauksessa ohjaajaan saa yhteyden myös ilman älypuhelinta, koska tarkoituksena ei ole korvata fyysisiin ympäristöihin perustuvia työmuotoja. Haastattelemiini nuoret vahvasti kaipaavat nopeampia yhteydenpitotapoja ohjaajiin ja yksi nopeimmista tavoista on älypuheliiniin ladattavat, usein ilmaiset sovellukset, kuten WhatsApp tai Kik Messenger.

Yhtenä suurena haasteena työmuodon kehittämiseksi on myös ajankäytön koordinointi. Verkkoa hyödyntävää nuorisotyötä ei ole ajallisesti resursoitu kuuluvaksi alueellisten nuorisopalvelujen työntekijän toimenkuvaan. Usein tämä tarkoittaa sitä, ettei aikaa juurikaan ole. Nuoret kuitenkin toivoivat ohjaajien läsnäoloa verkossa, erityisesti silloin kuin nuorisotilat ovat kiinni. Monet ohjaajat ovat Facebookissa, mutta käyttävät sitä lähinnä tiedotuksen välineenä. Yksi syy tähän on oletettavasti se, ettei siellä verkossa ehdi olla, siellä ehtii piipahtaa. Todellista läsnäoloa, todellista vuorovaikutusta tarvittaisiin lisää. Nuorille läsnäolo oli tärkeintä, heiltä välittyi vahva toive siitä, että todellista vuorovaikutusta tapahtuisi myös netissä.

Tuloksista voidaan siis lukea se, että nuorisotilan nuoret kaipaavat aikuisen läsnäoloa verkossa. Selkeää näkemystä nuorillakaan ei ole siitä, millä tavoin nuorisohjaajan olisi hyvä olla netissä. Facebookia pidetään tällä hetkellä hyvänä yhteydenpitomuotona. Mutta kuinka kauan? Tuoreimmat uutiset Usasta kertovat teinien hylkäävän Facebookin ja siirtyvän eteenpäin (Alastalo 2013,6). Twitteristä on povattu seuraavaa Facebookia, mutta omien haastattelutulosteni perusteella nuoret eivät ainakaan toistaiseksi käytä sitä. Nuorten suosima AskFm-sivusto on toistaiseksi hämärän peitossa nuorisotyön kentällä ja siihen olisi syytä tutustua tarkemmin.

Nuorten osallisuuden ja vaikuttamisen tukemista verkossa tulisi tehdä näkyvämmäksi sekä pohtia uusia tapoja näiden toteuttamiseen. Toisaalta taas nuoret vaikuttavat tyytyväisiltä nuorisotilojen perinteisiin paperisiin aloitemalleihin, joten verkkopohjaiset osallisuus- ja vaikuttamiskanavat eivät välttämättä ole nuorisotilan kävijänuorille olennaisia. Aaro Harju (2010) kuvaa sosiaalista mediaa tulevaisuuden vaikuttamisen kanavana sekä suomalaisen demokratian

uusintajana, joka vielä odottaa suurta tulemistaan. Tulevaisuudessa osallisuuden ja vaikuttamisen kanavat toivottavasti kehittyvät sekä tavoittavat nuoria tehokkaammin.

Nuorten toiveiden mukaisesti verkkoa hyödyntävää työtä nuorisotiloilla tulee kehittää ja mallintaa. Tulevaisuudessa myös tällainen ajattelumalli voisi hyödyttää kunnallisia toimijoita verkkoa hyödyntävän nuorisotyön kehittämisen tiimoilta:

Nuorisotyön johtamisen näkökulmasta olisi hyödyllistä laatia kuntaan selkeä strategia, jonka pohjalta yksittäiset nuorisotyöntekijät saavat raameja työlleen. Tämän luominen saattaa kuitenkin edellyttää kokeiluja, yrityksiä ja erehdyksiä – uuden asian haltuunottaminen vaatii aina myös harha-askeleita. (Kiilakoski 2010.)

Kukaan ei ole seppä syntyessään eikä myöskään tietoteknisten laitteiden ja välineiden virtuosi. Monesti nuorisotyöntekijä painii sen pulman edessä, ettei omat taidot välttämättä riitä verkkoa hyödyntävään nuorisotyöhön. Perustaidot omataan esimerkiksi sosiaalisen median peruskäyttöön, mutta lisää tukea tarvittaisiin esimerkiksi ohjelmointiin, pelitoimintaan tai mediasisältöjen tuottamiseen (Hyrý 2013,15). Myös itse laitteisiin tutustuminen voi viedä työntekijältä aikaa ja turhautuminen voi olla suurta, jos tuki on vähäistä tai jopa olematonta. Verkkoa hyödyntävälle nuorisotyölle olisi hyvä olla Kiilakosken (2010) mainitsema strategia, joka antaisi työlle arvostusta ja sitä kautta työntekijöille eväitä uuden työmuodon ääreille.

Nuorisotyön koulutukseen on viime aikoina lisätty paljon verkkoa hyödyntävän nuorisotyön teemoihin liittyviä sisältöjä. Näitä voisi tulevaisuudessa entisestään lisätä ja pohtia erityisesti nuorten verkkokulttureihin tutustuttavaa opintosisältöä. Verke tekee nuorisotyön opiskelijoille suunnattua kyselyä verkkoa hyödyntävän nuorisotyön opetuksesta. Kyselyn tulokset voivat auttaa kehittämään opintosisältöjä liittyen verkkoa hyödyntävään nuorisotyöhön. Ehkä tulevaisuudessa verkkoa hyödyntävän nuorisotyön osaaminen on arkipäivää uusille nuorisotyön ammattilaisille.

Maailma kehittyä jatkuvasti teknologisempaan suuntaan ja nuorten mediamaailma muuttuu nopeasti. Oma tutkimukseni aiheesta herätti valtavasti mielenkiintoa tutkia

samaa aihetta monelta eri kantilta ja eri tavoin. Yksi mieleen nousseista ajatuksista liittyy siihen, kuinka nuoria ja heidän verkon käyttöään olisi järkevää ja tehokasta tutkia. Haastateltaessa 15-vuotiaita, huomaisin useiden haastattelukysymysten olevan todella vaikeita kyseiselle ikäryhmälle. En myöskään päässyt haastatteluissani kovinkaan syvälle. Näiden seikkojen takia on hyvä pohtia sitä, tulisiko jatkossa tämänkaltaisia tutkimuksia toteuttaa ensisijaisesti havainnoivan tutkimuksen kautta. Millaisia tuloksia saisi seuraamalla sivusta nuorten verkkoelämää viikkojen ajan? Tai jopa kuukausien?

Olisi myös syytä tehdä jatkuvaa, laadullista tutkimusta nuorten suosimista verkkopalveluista ja nostaa näitä esille nuorisotyön kentällä. Etenkin sellaisia tutkimuksia, joissa tutkitaan nuorten omakohtaisia kokemuksia sosiaalisen median maailmassa. Olemme nuorisotyön ammattilaisina jatkuvasti askeleen jäljessä nuorten elämässä, mutta väitän, että näin ei ole pakko olla. Jatkovaa, toistuvaa, nopeatempoista tutkimusta aiheesta.

Aihetta olisi myös mielenkiintoista tutkia laajemmalla otannalla ympäri Suomea. Näin saataisiin vahvempaa näkökulmaa erityisesti siihen, ovatko nuorisotilojen nuoret samanlaisia verkkokäyttäytymisessään valtakunnallisesti sekä selvitetäisiin miten verkkoa hyödynnetään nuorisotyössä muiden kuntien nuorisotoimissa.

Tyttöjen ja poikien välisiä yhteneväisyyksiä ja eroja netin käytössä olisi myös mielenkiintoista tutkia. Onko sukupuolten välillä suurta eroa? Itseäni kiinnostaisi erityisesti tyttöjen pelaaminen verrattuna poikien pelaamiseen. Ja se, kuinka ylipäättään pelaamista käytetään nuorisotyön välineenä. Markkinoidaanko pelitoimintaa myös tytöille? Mielenkiintoisia aiheita tutkimukseen olisi lukuisia.

Valitettavan usein nuorisotyötä kehitetään ilman nuoria. Verkkoa hyödyntävän nuorisotyön kehittämisen äärellä olisi hyvä myös kuunnella nuoria, selvittää heidän tarpeitaan toiminnalle ja ennen kaikkea saada tietoa siitä, mitä nuoret verkossa tekevät, millaisia kokemuksia heidän netin käyttöönsä liittyy, millaisia merkityksiä netin käytölle annetaan ja miksi netissä ollaan. Toivon että nuoret otetaan mukaan toiminnan suunnitteluun erilaisin tavoin.

Haluaisin nuorisotyön mahdollistavan nuorille järkevää verkon käyttöä sekä nuoria kiinnostavaa sisältöä kuin myös aikuisen läsnäoloa verkossa. Kehitys on hidasta, mutta oikeaan suuntaan ollaan matkalla. Tästä on hyvä jatkaa. Verkossa tavataan.

LÄHTEET

Aalberg, Veikko & Siimes, Martti A. 2007. Lapsesta aikuiseksi. Nuoren kypsyminen mieheksi tai naiseksi. Uusitun painoksen toinen painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Nemo, 15-89.

Alastalo, Jarno 2013. Sosiaalisen median tulevaisuus ja kuinka ennustaa se. Verke On Tourin Sosiaalisen median tulevaisuus-workshopin aineisto.
<http://www.slideshare.net/JarnoAlastalo/sosiaalisen-median-tulevaisuus-ja-kuinka-ennustaa-se-verke-on-tour-2013-turku>. Viitattu 12.11.2013.

Aloitekanava. Espoo. <http://www.aloitekanava.fi/espoo/> Viitattu 24.9.2013.

Anson, Alexander 2012. Facebook User Statistics 2012.
<http://ansonalex.com/infographics/facebook-user-statistics-2012-infographic/> Viitattu 5.11.2013.

ebrand Suomi Oy sekä Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut. Sosiaalinen media ja nuoret- tutkimus 2013. <http://www.ebrand.fi/somejanuoret2013/>. Viitattu 20.10.2013.

Edwards, Jim 2013. Users of this website have succesfully driven nine teenagers to killthemselves. Artikkelin Business Insider- julkaisussa.
<http://www.businessinsider.com/askfm-and-teen-suicides-2013-9>. Viitattu 20.10.2013.

Espoon nuorisolautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2014 ja taloussuunnitelma 2014- 2016, 2013.

Espoon nuorisopalveluiden toimenpideohjelma 2010-2014.

Espoon nuorisopalvelut 2013. Toimintaa nuorisotiloilla. [http://www.espoo.fi/fi-FI/Kulttuuri_ja_liikunta/Nuoriso/Nuorten_vanhemmille_ja_vapaaehtoisille/Vanhemmille\(1455\)](http://www.espoo.fi/fi-FI/Kulttuuri_ja_liikunta/Nuoriso/Nuorten_vanhemmille_ja_vapaaehtoisille/Vanhemmille(1455)) Viitattu 12.9.2013.

Etsivä nettityö. <http://www.etsivanettityo.fi/index.php?pageName=etusivu&pid=3&cols=1>. Viitattu 23.10.2013.

Facebook. Newsroom. <https://newsroom.fb.com/> Viitattu 30.9.2013.

Fedotoff, Jaana & Pietilä, Mika 2011. Nuorten tieto- ja neuvontatyö verkossa. Teoksessa Merikivi, Jani & Timonen, Päivi & Tuuttila, Leena (toim.) Sähköä ilmassa - näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 69-70.

Haltia-Nurmi, Maiju & Ursin, Pii 2013. Osallisuus netissä – näkökulmia nuorten aktiiviseen kansalaisuuteen. Teoksessa Kupiainen, Reijo & Kotilainen, Sirkku & Nikunen, Kaarina & Suoninen, Annika (toim.) Lapset netissä- puheenvuoroja lasten ja nuorten netin käytöstä ja riskeistä. Mediakasvatusseuran julkaisuja 1/2013. Helsinki: Mediakasvatusseura, 67-76.

Harju, Aaro 2010. Sosiaalinen media kansalaisyhteiskunnan uutena ilmiönä. Pääkirjoitus kansalais- ja järjestötoiminnan verkkolehdestä. http://www.kansalaisfoorumi.net/sivu.php?artikkeli_id=538. Viitattu 12.11.2013.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2008. Tutki ja kirjoita. 13.-14. osin uudistettu painos. Keuruu: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 19, 23, 157-199.

Huhtajärvi, Pii 2007. Ammatillinen etsivä työ. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusseura, 446-447.

Huttunen, Tero 2013. Pohdintaa: Mikä on nuorisotyön rooli mediakasvatuksessa? Blogikirjoitus Verken verkkosivuilla. <http://www.verke.org/ajankohtaista/viikon-nakokulma/item/279-pohdintaa-mika-on-nuorisotyon-rooli-mediakasvatuksessa>. Viitattu 27.10.2013.

Hyry, Sylvia 2013. Internetin käyttö kunnallisessa nuorisotyössä- loppuraportti. Helsinki: Verke, Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus, 8-33.

Joensuu, M. 2011. Nuoret verkossa toimijoina. Teoksessa Merikivi, Jani & Timonen, Päivi & Tuuttila, Leena (toim.) Sähköä ilmassa - näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 14 -19.

Kiilakoski, Tomi & Nieminen Juha 2007. Tuhti 9- seminaarin työryhmätiivistelmä. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimuseura, 186-187.

Kiilakoski, T. 2010. Huomioita sosiaalisesta mediasta ja nuorisotyöstä. http://www.nuorisokanuuna.fi/tiedostot/tomi_kiilakoski_080310.pdf. Viitattu 7.10.2013.

Kiilakoski, Tomi 2010. Nuoret ja nuorisotyö verkossa. Artikkelit Haaste-lehdessä 3/2010. <http://www.haaste.om.fi/Etusivu/Lehtiarkisto/Haasteet2010/Haaste32010/1284989798379>. Viitattu 4.11.2013.

Kiilakoski, Tomi 2012. Kasvatus teknologisessa maailmassa. Tutkimus teknologisoituvasta kasvatuksesta. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura Julkaisuja 132, 206-254.

Kojo, Marjaana 2011. Verkkopelit- sosiaalista vai epäsosiaalista? Teoksessa Merikivi, Jani & Timonen, Päivi & Tuuttila, Leena (toim.) Sähköä ilmassa - näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 40-41.

Kuikka, Suvi 2011. Verkossa tehtävä työ – suojelua, hyödyntämistä vai osallisuutta. Teoksessa Merikivi, Jani & Timonen, Päivi & Tuuttila, Leena (toim.) Sähköä ilmassa - näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 36-40.

Kupiainen, Reijo 2013. Diginatiivit ja käyttäjälähtöinen kulttuuri. Artikkel. Widescreen 1/2013. <http://widerscreen.fi/numerot/2013-1/diginatiivit/> . Viitattu 18.10.2013.

Kupiainen, Reijo 2013. Eu Kids Online- Suomalaislasten netin käyttö, riskit ja mahdollisuudet. Teoksessa Kupiainen, Reijo & Kotilainen, Sirkku & Nikunen, Kaarina & Suoninen, Annika (toim.) Lapset netissä- puheenvuoroja lasten ja nuorten netin käytöstä ja riskeistä. Mediasvatusseuran julkaisuja 1/2013. Helsinki: Mediasvatusseura, 6-16.

Labra- digitaalisen peli- ja verkkotoiminnan hankesuunnitelma 2013, 1-5.

Lastensuojelulaki 13.4.2007/417. Finlex.

Lundqvist, Markus 2010. Verkko nuorisotyön välineenä. Blogi kommentti.fi:ssä 28.5.2010. <http://havaintoja.info/blogi/kommenttifi-verkko-nuorisotyon-valineena> . Viitattu 16.9.2013.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Verkk@rit.

<http://www.mll.fi/nuorille/verkkonuorisoty/verkk-rit/> . Viitattu 18.10.2013. Oikeudet iän mukaan. http://www.mll.fi/nuortennetti/koulu_ja_ty/oikeudet-ja-velvollisuudet/oikeudet-ian-mukaan/. Viitattu 19.10.2013.

Marjeta, Anna-Laura 2011. Kohtaamisen keinoja kehittämässä. Kuvauksia ja kokemuksia moniammatillisesta nuorille suunnatusta verkkotyöstä. Helsinki: Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus & Nuorisoasiainkeskus, 31, 71-76.

Matikainen, Janne 2008. Verkko kasvattajana. Mitä aikuisen tulisi tietää ja ajatella verkosta. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press, 23-28.

Mediakasvatusseuran verkkosivut. Nuorille suunnattu verkkotyö.

<http://www.mediakasvatus.fi/artikkelit/verkkonuorisotyö>

Viitattu 13.11.2013.

Myllyniemi, Sami & Berg, Päivi 2013. Nuoria liikkeellä! Nuorten vapaa-aikatutkimus 2013. Opetus- ja kulttuuriministeriö, valtion liikuntaneuvosto, nuorisoasiain neuvottelukunta & nuorisotutkimusverkosto, 5-25.

Mäkinen, Mimmi & Tuuttila, Leena 2013. Verkkonuorisotyön menetelmiä ja erityispiirteitä. Diaesitys Sosiaalinen media asiakastyössä- seminaarista.

<http://www.verke.org/materiaalit/item/57-verkkonuorisotyön-menetelmia-ja-erityispiirteita>. Viitattu 18.10.2013.

Nieminen, Juha 1995. Nuorisossa tulevaisuus. Suomalaisen nuorisotyön historia. Helsinki: Lasten Keskus, 11.

Nieminen Juha 2007. Vastavoiman hahmo- nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell Anna(toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. 2. muuttumaton painos. Helsinki: Nuorisotutkimusseura, 21-27, 44.

Nuorisolaki 27.1.2006/72. Finlex.

Nuotio, Jaakko & Oittinen, Saija 2011. Etsivä nettityö. Teoksessa Merikivi, Jani & Timonen, Päivi & Tuuttila, Leena (toim.) Sähköä ilmassa - näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 59-60.

Parikka, Heli & Saukko, Merja 2012. Lasten suojelu ja digitaalinen media. Tietoa ja näkökulmia ammattilaisille ja kasvattajille. Helsinki: Lasten ja nuorten verkkososiaalipalvelut (Vespa)- osahanke/ Etelä-Suomen Lapsen äänikehittämishjelma, Helsingin sosiaalivirasto, 11-25.

Karvinen, Juho & Mäyrä, Frans 2011. Pelaajabarometri 2011: Pelaamisen muutos. Tampereen yliopisto.

Pelastakaa Lapset ry. Netari.

<http://www.pelastakaalapset.fi/nuorisotoiminta/netari/> Viitattu 30.9.2013.

Pelitalon Facebook-sivut. Pelitalo Maximum Gaming.

<https://www.facebook.com/pelitalo> . Viitattu 16.10.2013.

Pulmakulma 2013. <http://www.nuoret.info/fi-FI/>. Viitattu 20.10.2013.

Rahna, Rauna (toim.) 2013. Nuorten mediamaailma pähkinänkuoressa. Helsinki: Mediakasvatusseura ry, 9-23.

Saarikoski, Petri & Suominen, Jaakko & Turtiainen, Riikka & Östman, Sari 2009. Funetista Facebookiin. Internetin kulttuurihistoria. Tallinna: Gaudeamus, 7-37, 266.

Salasuo, Mikko 2006. Atomisoitunut sukupolvi. Pääkaupunkiseudun nuorisokulttuurinen maisema ja nuorisotyön haasteita 2000-luvun alussa. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus, 64-65.

Salasuo, Mikko 2007. Nuorisotyön ytimissä. Kaleidoskooppi pääkaupunkiseudun nuorisotyöhön ja käytäntöihin. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 72-75.

Sinkkonen, Jari 2010. Nuoruusikä. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö, 63-94.

Sinisalo-Juha, Eeva & Timonen, Päivi 2011. Verkkoerustaisen nuorisotyön määrittelyä ja teoriaa. Teoksessa Merikivi, Jani & Timonen, Päivi & Tuuttila, Leena (toim.) Sähköä ilmassa - näkökulmia verkkoerustaiseen nuorisotyöhön. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 32-33.

Tukinet. <https://www.tukinet.net/>. Viitattu 21.10.2013.

Tuominen, Pasi. Puheenvuoro ”Digitaaliset pelit ja nuorisotyö” Verke On Tour-koulutuksessa Turussa 24.10.2013.

Tuuttila, Leena. Skype-koulutus Tampereen yliopiston mediakasvatuksen opiskelijoille. 12.2.2013.

Uusivirta, Olavi 2012. Nuoruus. Kappale Elvis istuu oikealla - albumilta.

YouTube. Tietoja YouTubesta. <http://www.youtube.com/yt/about/fi/> Viitattu 8.10.2013

Verken kuntakyselyn tulokset, 2013.

Verken kuntakyselyn Espoon tulokset, 2013.

Verken toimintasuunnitelma 2013.

https://docs.google.com/file/d/0B7LSQu0Vv3_UUXIQU1VjRWZvR2c/edit?pli=1
Viitattu 19.9.2013

Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus.

Verke. <http://verke.org/verke>.

Verke On Tour. <http://www.verke.org/verkeontour>

Nusuvefo. <http://www.verke.org/verke/nusuvefo>

Viitattu 29.10.2013.

Viilomaa, Päivi 2010. Verkossa tehtävä nuorisotyö nuorisotyöntekijöiden ja nuorten silmin . Kohtaako verkkonuorisotyö nuoret? Opinnäytetyö. Humanistinen Ammattikorkeakoulu, järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma, ylempi AMK.

https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/14882/Viilomaa_Paivi.pdf?sequence=1. Viitattu 11.10.2013.

Vilkko-Riihelä, Anneli 2003. Psyhyke. Porvoo: Werner-Söderström Oy, 249-250.

Wikipedia. Internet. AskFm. <http://fi.wikipedia.org/wiki/Internet> . Viitattu 11.10.2013.

<http://en.wikipedia.org/wiki/Ask.fm>. Viitattu 23.10.2013.

LIITTEET

Liite1. Haastattelurunko

Liite 2. Nuorten suosimia nettipalveluja

LIITE 1. Haastattelurunko

HAASTATTELURUNKO

1. Käytkö usein nuorisotilalla, vain tällä vai myös muilla?
2. Mitä yleensä teet nuokussa?
3. Minkä takia käytät nuokussa?
4. Kuinka paljon käytät nettiä päivässä? Millä laitteilla (esim. älypuhelin, tabletti/iPad, läppäri, pöytäkone, tv, pelikonsoli/Pleikka)?
5. Mitä teet netissä? Mitä netin välineitä/ palveluita käytät (esim. sähköposti, Facebook, Youtube, blogit, verkkopelit, uutispalvelut, tiedon hankinta yms.) Miten käytät niitä, esim. tuotatko sisältöä itse: kuvaatko itse videoita, kirjoitatko blogia yms.? Jos käytät nettiä myös älypuhelimella, onko käytössäsi ainoastaan kännykälle tarkoitettuja sovelluksia, kuten WhatsApp tai Kik? Miten käytät niitä?
6. Tapaatko kavereitasi netissä? Miten ja missä? Onko sinulla netissä myös kavereita, joita et ole koskaan tavannut? Miten olet tutustunut heihin?
7. Tiedätkö miten nuorisotyötä tehdään netissä? Oletko törmännyt nuorisotyöhön netissä?
8. Tiedätkö toimiiko tämä tila netissä tai hyödyntääkö tila nettiä jollakin tapaa toiminnassaan? Mitä? Miten? Oletko hyödyntänyt niitä? Millaisia, miten?

9. Millaisia kokemuksia sinulla on nuorisotilan toiminnasta netissä? Hyviä, huonoja, mitänsanomattomia, hyödyllisiä, turhia yms.

10. Voisiko nettiä hyödyntää jotenkin muuten nuorisotyössä/nuorisotilalla? Miten?

11. Tarvitseeko mielestäsi nuorisotilan toimia netissä tai hyödyntää nettiä toiminnassaan?

12. Mitä mieltä olet siitä, että nuokkuohjaajat toimisivat myös netissä? Miksi? Miten, missä? Saatko tarvittaessa yhteyden nuoriso-ohjaajaan netin välityksellä?

13. Millaisia tietoteknisiä laitteita/välineitä tilalla on käytössä? Onko niissä netti? Haluaisitko niitä olevan enemmän? Millaisia laitteita/välineitä?

14. Mitä mieltä olet, voisiko nuorisotila toimia samoissa ympäristöissä/sovelluksissa kuin sinäkin?

15. Mitä mieltä olet siitä, jos pystyisit esimerkiksi suunnittelemaan tapahtumaa verkon välityksellä? Tai osallistua tilakokoukseen netissä?

16. Miten nuorisopalvelut voisi tukea nuorten omaa toimintaa netin kautta? Onko sille tarvetta?

LIITE2. Nuorten suosimaa netissä

NUORTEN SUOSIMAA NETISSÄ

FACEBOOK

Palvelu on yksi maailman suosituimmista yhteisöpalveluista, joita periaatteessa käytetään omalla nimellä. Facebookia käytetään muun muassa yhteydenpitoon ystävien kesken, kuvien jakamiseen, kuulumisten vaihtoon, uutisten seuraamiseen ja jakamiseen sekä pelien pelaamiseen. Monet yritykset ja yhteisöt käyttävät palvelua markkinointikanavana. <https://www.facebook.com/>

BLOGGER

Blogger on suosittu blogipalvelu, johon voi luoda ja julkaista oman verkkopäiväkirjan eli blogin. Palvelu on ilmainen ja yksinkertainen käyttää. www.blogger.com/

INSTAGRAM

Instagram on sosiaalinen kuvien jakopalvelu. Käyttäjät voivat muokata ottamiaan kuvia erilaisten filterien avulla sekä jakaa ja seurata muiden kuvia. <http://instagram.com/>

GOOGLE+

Google+ on yhteisöpalvelu, jota pidetään Facebookin haastajana. Palvelu muistuttaa paljon Facebookia ja se on kuvien, videoiden, linkkien ja kuulumisten jakamiseen tarkoitettu palvelu. <https://plus.google.com/>

TUMBLR

Tumblr on blogipalvelu, johon voi lähettää blogikirjoituksia, videoita, linkkejä, kuvia ja musiikkia. Sitä pidetään helppona tapana aloittaa blogaaminen. www.tumblr.com/

CANDYCRUSH SAGA

Candycrush Saga on hyvin yksinkertainen Free2play-peli, joka on lähtökohtaisesti ilmainen, mutta jos haluaa peliin lisää sisältöä tai nopeammin elämiä, niitä voi

hankkia rahalla. Peliä pelataan eniten mobiililaitteilla, mutta myös tietokoneella. Pelissä käytännössä yhdistellään karkkeja ja rikotaan karkkiketjuja. Myös hyvin monet aikuiset ovat koukussa peliin. Yksi haastattelemistani nuorista sanoi pelistä näin: ” Älä sä Sini kokeile, jätät varmasti koukkuun, mun äitikin jäi!” Olkaa siis varovaisia, jos päätätte kokeilla ;). <http://about.king.com/games/candy-crush-saga>

FIFA-pelit

Fifa-pelit ovat jalkapallopelejä pc:lle ja pelikonsoleille. Useimmiten näitä pelataan moninpelinä ja niissä on verkkopelimahdollisuus. http://www.easports.com/fifa_

CALL OF DUTY - pelit

Call Of Duty-pelit ovat ensimmäisen persoonan ammutapelejä. Suosittuja nuorten sekä aikuisten keskuudessa ja näitä pelataan usein verkossa. <http://www.callofduty.com/>

YOUTUBE

Youtube on tällä hetkellä suosituin internetin suoratoistovideopalvelu, johon ladataan joka minuutti 48 tuntia videota. Palveluun voi jokainen luoda tilin ja laittaa omia videoita sekä katsoa muiden sinne laittamia videoita. www.youtube.com/

SPOTIFY

Spotify on musiikkipalvelu, jossa musiikkia kuunnellaan suoratoistona. Palvelua voi käyttää ilmaiseksi 10 tuntia kuukaudessa tai rajattomasti maksamalla kiinteää kuukausimaksua. <https://www.spotify.com/>

MYSFACE

MySpace on yhteisösivusto, joka oli hyvin suosittu ennen Facebookia. Nykyään vähäisemmällä käytöllä. <https://myspace.com>

IRC-GALLERIA

Irc-Galleria on nettiyhteisö, jossa voi pitää yhteyttä kavereihinsa, löytää uusia kavereita, kirjoittaa blogia, lisätä kuvia ja videoita muiden nähtäväksi ja jutella

monenlaisista asioista eri yhteisöissä. Palvelussa toimii myös monenlaisia chatteja, joissa on mukana nuorisotyön ammattilaisia. irc-galleria.net/

SKYPE

Skype on internetin verkkopuheluihin tarkoitettu ilmainen sovellus. Sovellusta voidaan käyttää joko kahdenkeskiseen puheluun tai ryhmäkeskusteluun. Skypeä käytetään myös esimerkiksi opetuksessa ääni- ja videoluentojen järjestämiseen. www.skype.com/

ASKFM

AskFm on nuorelta nuorelle-kysymysvastauspalsta, joka on herättänyt keskustelua erityisesti ulkomailla kiusaustapausten johdosta. Palvelussa voi kommentoida anonyymisti. Todella suosittu nuorten keskuudessa. ask.fm

WHATSAPP MESSENGER

Whatsapp on mobiililaitteiden viestisovellus, jonka avulla voi lähettää viestejä ilmaiseksi tai lähes ilmaiseksi, riippuen puhelimesta. Viestittelyn lisäksi palveluun voi luoda ryhmiä ja lähettää kuvia sekä videoita. www.whatsapp.com/

KIK MESSENGER

Kik Messenger on ilmainen viestintäväline älypuhelmiin. Samantyyppinen kuin WhatsApp. Todella suosittu nuorten keskuudessa. <http://kik.com/>